

DİLOVASI

Tarih Ve Kültür Mirası

www.dilovasikulturmirasi.com

Proje Tanıtımı

TC KÜLTÜR BAKANLIĞI
**SİVİL TOPLUMLA
İLİŞKİLER**
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğünün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

Proje Tanıtım
Kitabı

Dilovası Kültür
Mirası Web Sayfası

DİLOVASI PRODES PROJESİ TANITIM FİLMLERİ

Tarih Ve Kültür Mirasında
Marka Şehir Dilovası

Belgesel Tadında Dilovası Kaymakamı
ile Kültür Yolculuğu

Hatice Tuzcu ile Belgesel
Söyleşi

Dilovası'nın Belediye Ve İlçe
Olma Tarihi

DİLOVASI

Tarih ve Kùltür Mirası

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Mùdùrlüğünün PRODES Projesi Kapsamında
Hazırlanmıştır

DİLOVASI

Tarih ve Kùltür Mirası

Yayını Hazırlayan
İsmail KAHRAMAN

Kapak Tasarımı
Gùleser VAROL

Grafik Tasarım
Gùleser VAROL

Editör
M.Sùmeyra TUZCU CANAVAR

Baskı Organizasyonu
İKTAV Belgesel Yayıncılık
Sertifika No:42936

ISBN
978-605-69169-9-1

Dilovası ile ilgili daha geniş bilgi almak için
“Dilovası Tarih ve Kùltür Mirası”
web sitemizi ziyaret edebilirsiniz.
www.dilovasikulturmirasi.com

İÇİNDEKİLER

Cemil Yaman (Kocaeli Milletvekili) Önsözü	8
Mustafa Asım Alkan (Dilovası Kaymakamı) Önsözü.....	9
Hamza Şayir (Dilovası Belediye Başkanı) Önsözü.....	10
Prof. Dr. Numan Akdoğan'ın (GTÜ Öğretim Üyesi) Kaleminden.....	11
Dilovasına Tarih Ve Kültür Yolculuğu (İsmail Kahraman)	18
Kocaeli'den Dilovasına.....	19
Önemli Yolların Kavşak Noktası: İzmit	20
Türkiye'nin Hızla Gelişen ve Büyüyen İlçesi: Dilovası	21
Antik Dönemde Dilovası	22
Bütün Zamanların En Büyük Askeri Dehası: ANİBAL	22
Kurtuluş Savaşında Dilovası	24
Sanayi Tarihinde Dilovası	26
Dilovası'nın Taşı Toprağı Altın	27
Dilovası'nın Kültür Mirası	28
Dilovası Nasıl İlçe Oldu	29
Dilovası'nın İsmi Nereden Geliyor?	30
Dilovası Belediyesi Kuruluş Tarihi	31
Nahiyeden Beldeye Tavşancıl	32
Dilovası Tarihi Eserleri	33
Evliya Çelebi'nin Kaleminden Dilovası	35
Kuva-yi Milliye Komutanı Yahya Kaptan	36
Dilovası'nda Yerleşim	37
Tavşancıl Tarihi	40
Tarih Ve Kültür Kenti Dilovası	41
Dilovası Tarih Ve Kültür Mirası İle İlgili Ne Dediler	43-51
Hatice TUZCU Tavşancılı Anlatıyor	52
Tavşancıl Yöresel Dil Özellikleri	53
Çocukluğumun Anavatanı Tavşancıl	54
Dilovası İlçesindeki Tarihi Eserlerimiz Kitabı (Doç. Dr. Numan Akdoğan).....	57
Dilovası Kültür Mirası Derneği PRODES Projesi Hakkında	71
Kaynakça	73

K. Atatürk

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fişkırarak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dinin temeli
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım;
Her cerîhamdan, İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden naşım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

MEHMET AKİF ERSOY

KÜLTÜRLER VE OSBLER BAŞKENTİ DİLOVASI

Cemil Yaman
Kocaeli Milletvekili

Dilovası, kültürel yapısı ve tarihi geçmişi ile ziyadesiyle müsbet bir konuma sahiptir. Dilovası ilçemiz, şimdilerde Marmara Bölgesi'nde olan Anadolu'nun kültürel yapısını yaşatmaya çalışan farklı kültürlerin bir arada kardeşçe yaşadığı bir kentimiz. Dilovası, adını Diliskelesi sahilinde, Dilderesi'nin biriktirmesi ile oluşan, karanın denize doğru yaptığı dil şeklindeki çıkıntıdan almaktadır.

Geçmişte Padişahların mutfağını süsleyen meyvelerin Dilovası'ndan gidiyor olması, Dilovası'nda ki meyve bahçelerinin, özellikle üzümlerin, kirazların ününün geniş bir kesim tarafından bilinmesi bu bölgenin verimliliğini atlamamak gerektiğini göstermektedir.

Tarımda ki bilinirliği beraberinde ilçede birçok tarihi yapının inşasının önünü açmış ve birçok eser o dönemlerde

ortaya çıkmıştır. Osmanlı döneminde ki tarımsal alandaki bu güzellik ilerleyen süreçte Türkiye Cumhuriyeti ile birlikte her alanda gerçekleşen önemli atımlara bağlı olarak yaşanan değişim ve dönüşüm, özellikle konumu itibarı ile Marmara Bölgesinde sanayinin yoğunlaşmasının önünü açmış sonrasında Dilovası'da sanayileşmeden nasibini almıştır.

1955 yılında yapılan E-5 karayolunun bu bölgeden geçmesi ve bölgenin değer kazanması ile beraber 1960'lı yıllarda Dilovası'nda sanayileşme başlamış nihayetinde şehirleşmenin doğal sonucu 1980'li yıllardaki yoğun göç ile birlikte geçmiş Türkiye'sinin çarpık bir gecekondu şehri ile sanayileşme ile kentleşme arasında gidip gelen bir süreç yaşamıştır. Bu süreç sonrası Dilovası tarımı, tarihi, kültürel yapısında her geçen gün kaderine terk edilmiş, geleceği tesadüflere bırakılmış bir duruma dönüşmüştü.

Dilovası, 22 Mart 2008 Tarih ve 26824 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5747 sayılı kanun ile kurulmuştur. İlçenin sınırları, Dilovası beldesi merkez olmak üzere Tavşancıl ilk kademe belediyesinin mahalleleri ile birlikte birleşmesi, Tepecik, Çerkeşli, Köşeler ve Demirciler köylerinin bağlanması ile sınırları belirlenmiş ve ilçe konumuna getirilmiştir.

Son yirmi yılda hızla büyüyen ve sorunlar yumağı ile boğuşan Dilovası'nın sorunları Ak Parti hükümetlerinin hassasiyeti ile birlikte tek tek çözüme kavuşmaya başlamış, tarihi ve kültürel mirasına sahip çıkan bir Türkiye ile birlikte Dilovası' da artık yavaş yavaş tarihi yapısını yeniden kazanarak eski güzel günlerine dönmeye gayret etmektedir.

Bugün Türkiye'nin gayrisafi milli hasılasına çok büyük ölçüde katkıda bulunan, 6 Organize Sanayi Bölgesi, 9 Uluslararası Limanı ile birlikte özellikle 2016 yılında Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın en büyük eserlerinden biri olarak görülen Dilovası-Hersek Burnu arasında trafiği rahatlatmak için yaptırdığı Osman Gazi Köprüsü ilçeye ciddi bir değer katmıştır.

Hükümetimiz, Bakanlıklarımız, Büyükşehir Belediyemiz ve Dilovası Belediyemiz yapılan yatırımlar ve çalışmalar ile ilçenin tarihi dokusunu ortaya çıkartmaya çalışırken, kültürel mirasında gün yüzüne çıkartmaya gayret etmektedir.

Daha güzel ve daha gelişmiş bir Dilovası Kaymakamımız Sayın Mustafa Asım ALKAN'a, Belediye Başkanımız Sayın Hamza ŞAYİR'e, Gazeteci dostum İsmail KAHRAMAN'a ve vatandaşın el birliği ile çalışarak, yarınlarımızın daha güzel olması için bu birlikteliğin gerekliliğine inanıyor, taş üstüne taş koyan her kişiye teşekkürü bir borç biliyorum.

Mutlu ve umutlu bir Dilovası sokaklarında yaşamak, yürümek temennisiyle iyilik ve güzellikler diliyorum.

KÜLTÜR VE TARİHİN ŞEHİRİ: DİLOVASI

Mustafa Asım Alkan
Dilovası Kaymakamı

Dilovası konum itibarıyla öyle bir stratejik noktadadır ki insanlık tarihinin en eski çağlarından bu yana geçiş noktası ve yaşam noktası olmuştur. Kocaeli Üniversitesi Arkeoloji bölümünün yaptığı incelemelerde bu sonuçlar bilimsel olarak ortaya konmuştur. Bizans döneminden kalan iskele, yollar, Osmanlı döneminden kalan köprü, tarihi konaklar, hamamlar ve çeşmeler bulunmaktadır.

Fakat 1960'lı yılların ortasından itibaren çok hızlı bir sanayileşme yapılaşmasının başlaması ile beraber yoğun bir göç akımı yaşanmıştır. Dilovası'nın tarihi ve kültürel dokusu sanayileşme ve sanayileşmenin getirdiği gündemin gerisinde kalmıştır.

Oysa Dilovası bunu hak etmemekte idi. Bu duruma tepki mevcut tarihi yapıların onarılması ile başladı. Fakat bu süreç basit ve kolay bir süreç değildi. Mahallelerimizde bulunan tarihi çeşmeler ve konaklar Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından onarılmaya başlandı. Tarihi Mimar Sinan Köprüsü önümüzdeki dönemde Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından Restorasyonu sağlanacaktır. Bu yönde önemli adımlar atılmış, sonuçlanması beklenmektedir. Tavşancıl mahallemizde bulunan tarihi konakların Kültür Bakanlığı ile beraber onarılması ve gelecek nesillere aktarılması için Dilovası Belediyemizin güzel gayretleri bulunmaktadır.

Bütün bunların yanında Dilovası'nın tarihi değerlerinin ve tarihi geçmiş bilgilerinin tekrar su yüzüne çıkartılıp gelecek nesillere aktarılması da büyük bir ihtiyaç arz etmekteydi. Bu amaçla Dilovası Kültür Mirasını Koruma Derneği İçişleri Bakanlığı'na (Farklı Açıdan Dilovası "Kültür ve Tarih Şehri") isimli projesini sunmuş ve bu proje kabul edilerek yürürlüğe konmuştur. Bu proje kapsamında yapılan pek çok etkinliklerin yanında bu önsözünü hazırladığımız kitap da Dilovası'nın tanıtımında büyük katkılar sağlayacak ve gelecek nesillere değerli bir kaynak olacaktır. Bu nedenle söz konusu projenin hazırlanmasında emeği geçen Dilovası Kültür Mirasını Koruma Derneği'nin başkanı Hatice TUZCU hanımefendiye, tüm dernek üyelerine ve Dilovası Belediye Başkanı Sayın Hamza ŞAYİR'e, İlçe Milli Eğitim müdürümüz Murat BALAY'a, İlim adamı titizliği ile Dilovası'nın tarihi geçmişi ve eserleri hakkında değerli bilgilerini paylaşan Prof. Dr. Numan AKDOĞAN'a, bu projeye rehberlik eden araştırmacı gazeteci İsmail KAHRAMAN'a ve adını sayamadığım katkıda bulunan herkese Dilovası İlçesi adına teşekkür ediyorum.

Hamza Şayir
Dilovası Belediye Başkanı

Değerli Hemşehrilerim;

Kültür toplumların yaşama biçimidir ve milletlerin tarihsel serüvenleri onların kültüründe kendini belli eder. Sosyal, kültürel, tarihi ve ekonomik yapısıyla birçok farklılığı bir arada barındıran, bilgeler ve bir tarih şehri olan Kocaeli'nin, geçmişe ve geleceğe açılan kapısı, tarihi yüzyıllar öncesine dayanan; Diliskelesi, Demirciler köyü, Tavşancılı, Tepecik köyü, Çerkeşli Köyü ile Dilovası ilçemiz, hem Kocaeli'nde hem de ülkemizde çok önemli bir yer teşkil etmektedir.

Kültür niteliğinin ve kültür gelişiminin en önemli ve en anlamlı göstergesi de kitaplardır. Büyük uygarlıklar, tarihe mal olmuş kişiler, dünyanın seyrini değiştiren olaylar birer vesika olarak kitaplarda saklanmış ve nesilden nesile aktarılmıştır. Yerel yönetimler ile kitaplar arasında ki ilişkide uygarlık tablosunun içinde yer alır. Yerel yönetimler imar, ulaşım ve alt yapı gibi etkinlikler yanında kültür ve kitap konusunda da eğilmekte görevlidir. Başarısının gücü, yaşamın bütün yönlerinde olduğu gibi, yerel yönetim alanında da kitaplarda ki öğütlerden kaynaklanır.

Farklı açıdan Dilovası "Kültür ve Tarih Şehri" Kitabı da, Prodes sosyal sorumluluk projesi kapsamında, Dilovası Kaymakamlığımızın himayelerinde, Dilovası Tarih ve Kültür Mirası Derneği tarafından böyle bir çaba yönünde hazırlanıp basılmıştır. Amacımız Dilovası'nın dününden yola çıkarak bugününe ışık tutmak, bugünden hareketle yarınlarını aydınlatmaktır.

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğü'nün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

Prof. Dr. Numan Akdoğan
GTÜ Öğretim Üyesi

1329 yılında Orhan Gazi komutasındaki Osmanlı ordusu ile III. Andrianikos komutasındaki Bizans ordusu arasında yapılan Palekanon (Eskihisar) Savaşı'ndan sonra Osmanlılar Gebze, Hereke, Pendik ve Üsküdar'a kadar olan topraklara sahip olmuştur. Fetret Devri'nde Osmanlı şehzadeleri arasındaki taht kavgalarından faydalanan Bizans, kısa bir süre Gebze bölgesini ele geçirmiş, ancak 1419'da Gazi Timurtaşoğlu Umur Bey Hereke, Gebze, Pendik, Kartal ve İzmit'i yeniden fethederek Bizans'tan geri almıştır.

Dolayısıyla Gebze bölgesindeki ilk Müslüman Türk yerleşiminin 1330'lardan sonra

başladığı, 1419'dan sonra da bölgenin artık tamamen Osmanlı hakimiyetinde olduğu bilinmektedir.

Günümüz Dilovası ilçesi sınırları dahilindeki en eski Osmanlı yerleşim yeri Gemiciler Karyesi'dir. Bu köy, Orhan Bey döneminde Gebze Kazasına tabi olarak Dil İskelesi yakınlarında, Dil-Hersek Dili arasında gemi işletenlere vakfedilmiştir. Sultan Orhan, Gemiciler Karyesi'ne gelir olması için, yine burada (Dilovası'nda) yer alan beş çiftliği vakfetmiştir. 1530 tarihli ve 438 numaralı tahrir defterine göre bu beş çiftlikten dördünün dirliği gemici reislerinin uhdesinde iken, bir çiftliğin dirliği kürekçi tâifesindedir (1-2). Bu köy Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde İne Hacı Köyü olarak geçmektedir. Daha sonra halk ağzında değişikliğe uğrayarak Eynerce adını almıştır. Evliya Çelebi'ye göre İne Hacı Köyü 1631 yılında "...deniz kıyısında bir mescidi bulunan altmış evli bir Müslüman köyüdür. Bir değirmeni vardır." (2).

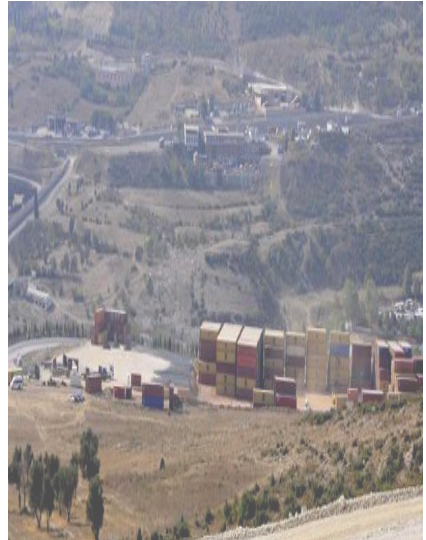
Osmanlı arşiv belgelerinde Dilovası'na ait, bugüne kadar ulaşılabilen, en eski tarihli belge Sultan II. Bayezid Han dönemine aittir. 1501 tarihli belgeye göre Sultan II. Bayezid Han, Çerkeşli ve Tavşancıl köylerinde ulak atı yetiştirmek için görevlendirilen kişilerden vefat edenlerin yerine yeni kişiler tayin edilmesi için Gebze kadısına ferman göndermiştir (3). Ayrıca, 1530 tarihli Muhasebe-i Vilayeti Anadolu Defteri ve 1844/45 tarihli Temettuat Defterlerine göre günümüz Dilovası sınırları içerisinde yer alan Çerkeşli, Demirciler, Köşeler, Tavşancıl ve Tepecik'in en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır (4-5).

ÇERKEŞLİ

1530 yılında 17 haneden oluşan Çerkeşli'nin nüfusu tahmini olarak 140 kişi iken, 1844/45 tarihinde 71 hane ve tahmini olarak 355 kişi olmuştur. Aynı belgelere göre, Çerkeşli'nin buğday ve arpa öşürleri Orhan Gazi'nin emriyle oğlu Gazi Süleyman Paşa tarafından kurulan İznikmid (İzmit) Medresesi Vakfı'na tahsis edilmiştir. Bunun dışındaki salarisi, yulaf, burçak ve kettan öşürleri, resm-i kovan, resm-i âsiyâb, resm-i çift, resm-i bennâk, resm-i ekinlü, resm-i mücerred, resm-i arus ve bâd-ı hevâ vergileri ise Fâtih Sultan Mehmed Han tarafından yaptırılan Boğazkesen Kalesi (Rumeli Hisarı) muhafızlarının geliri olarak kayıtlıdır (4, 7). 2000'li yıllara kadar tarım ve hayvancılığın önemli bir geçim kaynağı olduğu Çerkeşli, özellikle kiraz ve üzüm yetiştiriciliği ile şöhret bulmuştur.

Yine 2000'li yıllara kadar Hereke İpek Halı Dokumacılığı da önemli bir geçim kaynağı olmuştur. Günümüzde Çerkeşli arazilerinin çoğuna sanayi kuruluşları yapılmasına rağmen bazı aileler tarafından tarım ve hayvancılık sürdürülmektedir. Gebze bölgesindeki ilk Müslüman Türk yerleşimlerinden biri olan Çerkeşli'de günümüze ulaşabilen iki tarihi çeşme ve Osmanlı dönemine ait birçok mezar taşı bulunmaktadır. İlk yapılış kitabelerine göre 1755 tarihli Yukarıpınar Çeşmesi ve 1830 tarihli Hacı Arif Ağa Çeşmesi hâlâ hizmet vermeye devam etmektedir (6).

DEMİRCİLER

Osmanlı arşiv belgelerinde “Demircilü” olarak zikredilen Demirciler’e ait, bugüne kadar ulaşılabilen, en eski tarihli belge 1530 tarihli Muhasebe-i Vilayeti Anadolu Defteri’dir (4). Bu belgeye göre, en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan Demirciler’in buğday ve arpa öşürleri Orhan Gazi’nin emriyle oğlu Gazi Süleyman Paşa tarafından kurulan İznikmid (İzmit) Medresesi Vakfı’na tahsis edilmiştir. Bunun dışındaki salarisi, yulaf, burçak ve kettan öşürleri, resm-i kovan, resm-i âsiyâb, resm-i çift, resm-i bennâk, resm-i ekinlü, resm-i mücerred, resm-i arus ve bâd-ı hevâ vergileri ise Fatih Sultan Mehmed Han tarafından yaptırılan Boğazkesen Kalesi (Rumeli Hisarı) muhafızlarının geliri olarak kayıtlıdır. 1530 yılında 30 haneden oluşan Demirciler’in nüfusu tahmini olarak 195 kişi iken, 1844/45 tarihinde 88 hane ve tahmini olarak 440 kişi olmuştur (4, 5, 9). 2000’li yıllara kadar tarım ve hayvancılığın önemli bir geçim kaynağı olduğu Demirciler, özellikle kiraz ve üzüm yetiştiriciliği ile şöhret bulmuştur. Günümüzde birçok aile tarafından tarım ve hayvancılık sürdürülse de Demirciler’in arazilerinin önemli bir

kısmına sanayi kuruluşları yerleşmiştir. Gebze bölgesindeki ilk Müslüman Türk yerleşimlerinden biri olan Demirciler, Dilovası’nda en çok tarihi esere sahip yerleşim yerlerinden biridir. Demirciler’de günümüze ulaşabilen iki tarihi çeşme, bir Osmanlı hamamı, bir tarihi konak ve Osmanlı dönemine ait birçok mezar taşı bulunmaktadır (6). İlk yapılaş kitabesine göre 1816 tarihli İsmail Ağa Çeşmesi ve inşâ tarihi bilinmeyen Koca Çeşme hâlâ hizmet vermeye devam etmektedir. Miladi 1825 tarihinde Süleymaniye Medresesi Müderrisi Abdullah Şerif Ağa tarafından yaptırılan konağın iç mekanlarındaki ve dış cephesindeki kalemişi bezemeler döneminin en güzel örneklerindendir. Tarihi konak 2018 yılında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından aslına uygun olarak yeniden inşâ edilmiştir.

KÖSELER

Köseler'e ait, bugüne kadar ulaşılabilen, en eski tarihli belge 1530 tarihli Muhasebe-i Vilayeti Anadolu Defteri'dir (4). Bu belgeye göre, en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan Köseler'in buğday ve arpa öşürleri Orhan Gazi'nin emriyle oğlu Gazi Süleyman Paşa tarafından kurulan İznikmid (İzmit) Medresesi Vakfı'na tahsis edilmiştir. Bunun dışındaki salarisi, yulaf, burçak ve kettan öşürleri, resm-i kovan, resm-i âsiyâb, resm-i çift, resm-i ben-nâk, resm-i ekinlü, resm-i mücerred, resm-i arus ve bâd-ı hevâ vergileri ise Fatih Sultan Mehmed Han tarafından yaptırılan Boğazkesen Kalesi (Rumeli Hisarı) muhafızlarının geliri olarak kayıtlıdır. 1530 yılında 37 haneden oluşan Köseler'in nüfusu tahmini olarak 213 kişi iken, 1844/45 tarihinde 70 hane ve tahmini olarak 350 kişi olmuştur (4-5, 10). 2000'li yıllara kadar Köseler'in en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Günümüzde bazı aileler tarafından tarım ve hayvancılık sürdürülse de Köseler'in arazilerinin önemli bir kısmına sanayi tesisleri kurulmuştur. Gebze bölgesindeki ilk Müslüman Türk yerleşimlerinden biri olan Köseler, Osmanlı dönemine ait birçok mezar taşına ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca caminin dış cephesine sabitlenen ve on satırdan oluşan Miladi 1742 tarihli bir kitabe bulunmaktadır (6).

TAVŞANCIL

1530 yılında 29 hânedan oluşan Tavşancıl'ın nüfusu tahmini olarak 171 kişi iken, 1844/45 tarihinde 185 hâne ve tahmini olarak 935 kişi olmuştur (11). Temettuat Defterleri'ne göre Tavşancıl'da sosyo-ekonomik durumunun 1844-45 yıllarında oldukça canlı olduğu anlaşılmaktadır. Bağcı ve denizci sayısının fazla olması köyün ekonomik gelirlerinin özellikle bu iki alanda yoğunlaştığını göstermektedir. Tavşancıl ile ilgili diğer bir belge, 438 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defteri'dir (1). Bu defter Kanuni döneminde (937/1530) hazırlanmıştır. Bu deftere göre Tavşancıl, İstanbul'da bulunan Yavuz Sultan Selim Camii ve İmaret'i'nin vakıf köylerinden biridir. Gebze bölgesindeki ilk Müslüman Türk yerleşimlerinden biri olan Tavşancıl'da günümüze yalnızca kitabesi ulaşabilen bir tarihi çeşme, yıkılmak üzere olan bir tarihi hamam, iyi durumda ve kullanılan iki tarihi camii, Osmanlı dönemine ait birçok ev ve mezar taşı bulunmaktadır (6).

Dilovası Müftülüğü

Kùltür Mirasını Koruma Derneğı

Demirciler Konağı

TEPECİK

Kocaeli Sancağı Gebze Nahiyesi Tımarları hakkında bilgi verilen Miladi 1763 tarihli bir evraka göre, Tepecik'in öşür ve salariyesi Sultan Selim Han Vakıflarına tahsis edilmiştir (5). 1844/45 tarihli Temettuat Defterlerine göre Tepecik'in en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Bununla birlikte, 1844-45 yıllarında Tepecik'in 305 dönüm kuru arazisi vardır. Yine aynı belgeye göre, 1844/45 tarihinde 53 haneden oluşan Tepecik'in nüfusu tahmini olarak 265 kişidir (8).

Günümüzde de tarım ve hayvancılığın önemli bir geçim kaynağı olduğu Tepecik, Dilovası'nda kuru varlığı en fazla olan yerleşim yeridir. Gebze bölgesindeki ilk Müslüman Türk yerleşimlerinden biri olan Tepecik'te günümüze ulaşabilen en önemli tarihi eser Tepecik Camii'dir. İlk hali ahşap olan camii, Sultan II. Abdülhamid Han'ın mali desteğiyle 19. yüzyılda yeniden inşa edilmiştir.

1983 yılında köy halkının desteğiyle tamir edilen camii, ilk halini büyük oranda korumaktadır (6). Sonuç olarak, 1980'lere kadar Dilovası'nın en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Bu tarihten itibaren göçlerle nüfus artmış, plansız yapılaşma ve yoğun sanayileşme başlamıştır. 2000'li yıllardan itibaren Çerkeşli, Demirciler ve Köseleler'in arazilerinin de önemli bir kısmına sanayi tesisleri kurulmuştur. Bu sebeple, bazı aileler tarafından sürdürülse de tarım ve hayvancılık çok zayıflamıştır.

Dilovası günümüzde çoğunlukla plansız yapılaşma ve sanayinin çevreye olumsuz etkileriyle anılsa da aslında çok önemli bir tarihi ve kültürel mirasa ev sahipliği yapmaktadır. Coğrafi olarak çok önemli bir geçiş noktasında bulunan Dilovası tarihinde birçok farklı kültüre ev sahipliği yapmıştır. Roma, Bizans ve Osmanlı İmparatorlukları döneminde Avrupa'dan Anadolu'ya ve Asya'ya en kısa ve hızlı yoldan ulaşım bu noktadan sağlanmıştır

Günümüzde Dilovası ilçesinde Roma ve Bizans dönemine ait kalıntılar bulunmakla birlikte, Osmanlı'dan kalma birçok tarihi eser hala ayakta ve kullanılmaktadır. Dilderesi üzerindeki taş köprü (Kanuni Köprüsü veya Mimar Sinan Köprüsü), köylerdeki tarihi ahşap evler, konak, hamam gibi yapılar, çeşmeler, camiiler, kitabeler ve mezar taşları günümüze kadar ulaşabilmiş Osmanlı eserlerindendir (6).

Prof. Dr. NUMAN AKDOĞAN
Gebze Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğünün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

KAYNAKLAR

- 1) Başbakanlık Arşivi Tapu Tahrir Defteri No: 438. Sayfa 764 (1530).
- 2) Osmanlı'dan Cumhuriyete Dilovası İlçesi Coğrafyasında Yerleşim ve Sosyo Ekonomik Hayat, Turgut Özel, Basılmamış Eser.
- 3) II. Bayezid dönemi 906 tarihli Ahkâm Defteri, İbrahim Şaki ve Feridun Emeçen (1994).
- 4) 438 numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defteri (937/1530), II, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayını, Ankara, (1994).
- 5) Kocaeli Sancağı Gebze Nahiyesi Tımarları (Tablo No: 109), Doç. Dr. Gülfettin Çelik, 16.-19. Yüzyıl Gebze, Cilt I, (2003).
- 6) Dilovası İlçesindeki Târihi Eserlerimiz, Prof. Dr. Numan Akdoğan (2015)
- 7) B. A. Temettuat Defterleri. Defter No: 3584 (1844-45).
- 8) B. A. Temettuat Defterleri. Defter No: 3593 (1844-45).
- 9) B. A. Temettuat Defterleri. Defter No: 3599 (1844-45).
- 10) B. A. Temettuat Defterleri. Defter No: 3609 (1844-45).
- 11) B. A. Temettuat Defterleri. Defter No: 3607 (1844-45).

BELGESELÇİNİN KALEMİNDEN

DİLOVASINA TARİH VE KÜLTÜR YOLCULUĞU

İsmail Kahraman
Araştırmacı Gazeteci ve
Belgesel Yönetmeni

İsmail Kahraman'ın Kaleminden

Dilovası, bin yılları, beş bin yılları devire devire bu günlere gelmiş, kökleri tarihin derinliklerine uzanan koca bir çınar. Adım başı tarih, adım başı geçmişten izler taşıyor taşında top- rağında. Adım başı doğal güzellik yur- du burası. Her an yeniden keşfedilmeye hazır bir medeniyetler beşiği. Sevmek tanımakla başlar diyor ünlü bir seyyah. Anadolu'nun, binlerce yıllık kültürüne beşiklik yapmış Dilovası'nı sevmek için daha iyi tanımak ve bilmek gerekiyor. Geçmişten kopmadan bugünlere gelen Dilovası'nı daha iyi tanımak için belge- sel tadında Dilovası'nda tarih ve kültür yolculuğuna çıkıyoruz. Dilovası kos- koca adımlarla şimdiden yarınlarda ki yerini almaya hazır.

Umutla ve özlemle uzatıyor elini bizle- re...

Bir selamımızı almayı, bir çayını içme- mizi bekliyor...

Kulak verin yeşil örtülü, başı dumanlı bu bereketli ovaya, bakın neler söylü- yor...

Ben, Tepeköy dağlarının süsü,
Anadolu kültürü ile kaynıyor içim.
Ben, sanayi ovasının yeşil örtüsü,
Duman duman olup savrulacağım.

Ben, tarih ve kültürün kadim kenti
Ben, organize sanayilerinin beşiği,
Adını tarih ve tabiatın güzelliğinden alan
Dağları filizlerle bezeli yaşı bir çınarım;

Geçmişim tüm kültürleri kucaklar.
Adım ne olursa olsun binlerce yılın birikimiyim.
Tavşancıl'ım.. Diliskelesi'yim..Çerkeşli'yim...
Ben Anadolu kültürlerinin harmanı, yolların
kavşak noktası,
Sanayi, tarih ve kültür kenti Dilovası ilçesiyim.

Kocaeli'den Dilovasına

Dilovası, tarih, kültür ve turizm değerleri ile birbirinden güzel ilçelere sahip Kocaeli'nin Gebze ilçesinden 2008 yılında ayrılmıştır. Dilovası'nı daha iyi anlamak için öncelikle bu bölgeyi yakından tanımak gerekiyor.

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımıyla Türkiye'nin en önemli geçiş noktalarından biri olan Kocaeli; sanayi, bilim, teknoloji, ticaret, kültür ve turizm kenti olarak Marmara Bölgesi'nin merkezi konumundadır. İzmit, Derince, Körfez, Gebze, Gölcük, Karamürsel, Kandıra, Başiskele, Kartepe, Çayırova, Darıca ve Dilovası ilçeleri ile Kocaeli, İstanbul'dan sonra Türkiye'nin ekonomik güce sahip ikinci ilidir.

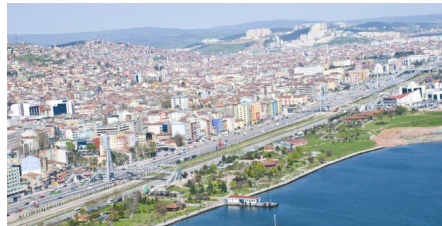

İZMİT/Saat Kulesi

İzmit Mutasarrıfı Musa Kazım Bey tarafından Sultan 2.Abdülhamid'in tahta çıkışının 25.yıldönümü anısına, Mimar Vedat Tek Bey'e, 1900(1901) yılında yaptırılmıştır.

Seka Park/ İZMİT

İZMİT

Önemli Yolların Kavşak Noktası

Dünya'nın önemli yollarını kavşak noktası durumunda olan İzmit 5000 yıllık tarihi bir geçmişe sahiptir. İzmit şehrini 2000 yıl önce inşa ettiren Büyük İskender'in Anadolu'yu zapt etmekle görevli kralı Nikomedes, şehre eşinin ismini vermiştir. 11. yüzyılın sonlarında ise Nikomedia, Selçuklular tarafından fethedilir. I. Haçlı Seferi'nde geri alınan Nikomedia bir süre Latinlerin işgalinde kaldıktan sonra tekrar Selçuklulara geçer. Orhan Gazi zamanında, Adapazarı ve Hendek yörelerinin valisi, Akçakoca Gazi bölgeyi Osmanlı topraklarına katar. Başlangıçta İznik'in yan komşusu anlamında İznikmid olan bu şehrin adı, zamanla İzmit'e dönüşür. 1888 yılına kadar İstanbul'a bağlı kalan İzmit bu tarihten sonra ayrı bir vilayet haline gelir. Kocaeli'nin tarihi geçmişi, kültürel birikimine şahit olabilmek için İzmit müzesini gezmek yeterlidir sanırım.

Nikomedes

İstiklal Harbi öncesi İngiliz ve Yunanlı kuvvetlerinin işgalinde kalan İzmit, 28 Haziran 1921 tarihinde kurtarılır. Cumhuriyetin ilanından sonra da Kocaeli vilayeti'nin merkezi olur. Bugün Kocaeli, doğal güzelliklerinden plajlarına, yaylalarından Kartepe kayak merkezine, sanayisinden insanlarına ve tarihi eserlerinden Karadeniz ve Marmara Denizi'ne olan kıyılarına kadar ticaret, kültür ve turizm açısından da ayrı bir önem taşımaktadır.

DİLOVASI

Türkiye'nin Hızla Gelişen ve Büyüyen İlçesi:

Bilim, teknoloji, sanayi, ekonomik ve insan potansiyeli ile Kocaeli'nin 12 ilçesi içinde Dilovası ayrı bir konuma sahiptir. Marmara Bölgesinin doğusunda, İzmit Körfezi'nin kuzeybatısında yer alan Dilovası, zengin tarihi geçmişi ile öne çıkar. Diliskelesi'nde bulunan tarihi kalıntılar bölgenin tarihi geçmişini ortaya koymaktadır. Diliskelesi-Hersek burnu arasında zamanında sallarla deniz taşımacılığı yapılırken, tarihi Eynerce iskelesinden de deniz taşımacılığı yapılmaktaydı. Bölgeye adını veren Dilbaba türbesi ile Dilburnu Hanı da Diliskelesi mahallesinde bulunuyordu. 22 Mart 2008 tarihi Dilovası için önemli bir milat olmuştur. Gebze bu tarihte dört ilçeye bölünerek, Gebze, Çayırova, Darıca ve Dilovası ilçelerine ayrılır. Gelin şimdi sizi sanayi ile tarihin iç içe geçtiği, kültür ile tabiatın birbirini kucakladığı, sımsıcak Anadolu insanının yaşadığı Dilovası ilçesi karışık karışık dolaşalım. Binlerce yıldır birçok medeniyeti içinde barındırmış ve adı gibi dillere destan Dilovası'nı birlikte tanıyalım..

Ülkemizde doğu ile batının, Anadolu ile İstanbul'un arasında köprü görevi

gören Kocaeli ilimizde sanayisi ve tarihi ile geçmişten aldığı emaneti geleceğe taşıyan öyle bir yer vardır ki, TEM otoluyula İstanbul-Ankara arası yolculuk yapanlar ne yazık ki biraz iç kısımlarda kalan, tarihi ve tabii güzelliklere sahip bu yerden habersiz geçip giderler. İşte habersiz ve selamsız geçilen bu yer, deyim yerindeyse şirin mi şirin, çiçeği burnunda nadide bir ilçemiz olan Dilovası'dır. İstanbul'un Anadolu'ya çıkış noktasının ilk adımıdır Dilovası. Diliskelesi-Hersek Burnu arasında yapılan Dilovası Osmangazi Köprüsü ve Kuzey Marmara otoyolu ile Dilovası, dünya ulaşım üssü olarak cazibe merkezi olma yolunda hızla ilerlemektedir.

Hızla gelişen ve gün geçtikçe gücüne güç katan Dilovası'nın bugünlere nasıl geldiğini anlamak için tarihi belgelerin ışığı altında Dilovası tarihine yolculuk yapmalıyız. Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarının üretim yaptığı markalar şehri Dilovası'na girerken sizi Kanuni köprüsü karşılar. Mimar Sinan tarafından yapılan bu muhteşem taş köprü, Dilovası'nın manevi tapu senedi ve geçmişin nazlı yadigarıdır.

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğünün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

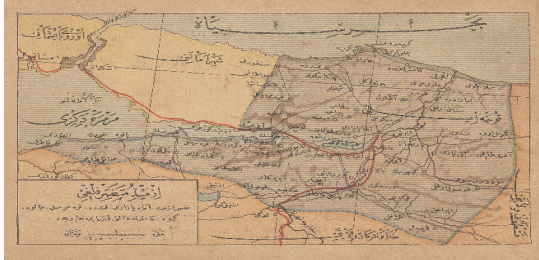
Antik Dönemde Dilovası

Tarihi çok eskilere dayanan Dilovası, Gebze'nin doğusunda yer alan en eski yerlerden biri olan Nicomedia'ya bağlı bir kıyı kentiydi. Bu antik kentte yapılan kazılarda çok sayıda tarihi eser kalıntısı bulunmuştur. Dilovası, antik dönemde Bitinya bölgesine ve bir dönem Roma İmparatorluğuna başkentlik yapan Nikomedyanın batısında yer alır. Antik dönemde Nikomedyaya Krallığına bağlı bir yerleşim yeri olduğu tahmin edilen ve tarihte değişik isimlerle anılan Dilovası'nın en çok bilinen adı ise Libyssa'dır. Dilovası'ndan başka körfezin kuzey kıyısında 5 tane daha bilinen antik yerleşim yeri bulunmaktadır. Bunlar Dakibyza (Gebze), Ritzion (Darıca), Niketiaton (Eskihisar), Charax (Hereke), Philokrene (Bayramoğlu). Bu yerleşim birimlerinin kuruluş mevkilerine bakılacak olursa, hepsinin İstanbul'dan Anadolu'ya ve Avrupadan Asya'ya açılan yol güzergâhı üzerinde önemli noktalarda kurulmuş oldukları görülür. Bu yerleşimlerin her biri, geçmişte olduğu gibi bugün de Körfeze hâkim pozisyonlarda olma özelliğini hala sürdürüyor. Bugün anıt mezarı Gebze TÜBİTAK içinde bulunan ünlü komutan Anibal'ın bazı

Bütün zamanların En Büyük Askeri Dehası: **ANİBAL**

tarihçilere göre gerçek mezarının Dilovası'nda olduğu açıklanmakta. Anibal, Dilovası'nda M.Ö. 247 ile M.Ö. 182 yılları arasında yaşamış Kartacalı komutandır. Anibal, bütün zamanların en büyük askeri dâhilerinden birisi olarak kabul ediliyor. Romalılarla yaptığı 2.Pön savaşında ki başarılarıyla tanınıyor. Romalılar Kartaca'ya saldırdınca, Romalılarla son kez savaşır ve yenilir. Romalılardan kaçan Anibal, Kuzey Batı Anadolu'da bugün Kocaeli'nin bulunduğu Nikomedyaya krallığına sığınır ve bir süre Dilovası'nda ikamet eder. Ancak Romalılara teslim edileceğini anlayınca yüzüğünde taşıdığı zehiri içmek suretiyle intihar eder. Bugün bazı tarihçiler bilimsel çalışmalarına devam etmekte ve Anibal'ın geçek mezarının Diliskelesi bölgesinde olduğunu tarihi belgelerle ispat etmeye çalışmaktadır.

Hannibal'ın
Anıt Mezarı

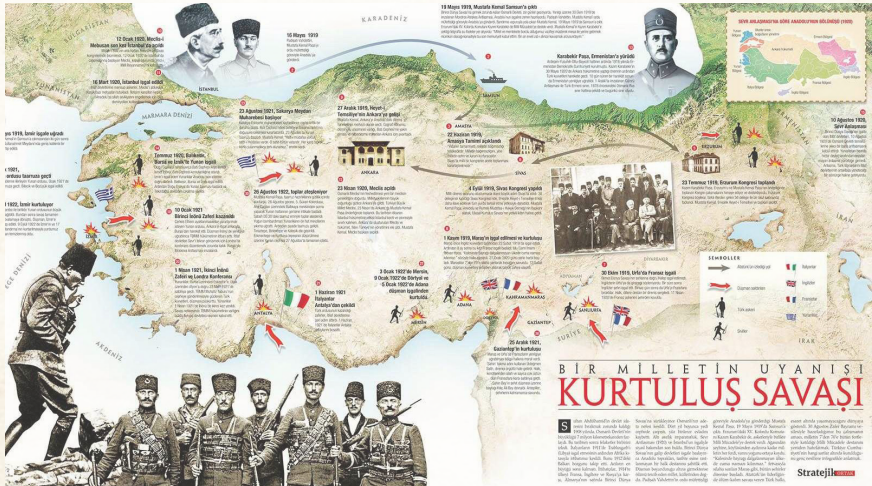
Hannibal Barca (Hanibal, Anibal), MÖ 247 ile MÖ 183 yılları arasında yaşamış Sami ırkından gelen Kartacalı politikacı ve general.

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
**SİVİL TOPLUMLA
İLİŞKİLER**
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğünün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

KURTULUŞ SAVAŞI'NDA DİLOVASI

14. yüzyıla geldiğimizde Dilovası artık Osmanlı toprakları içindedir. Dilovası, karşı kıyıda bulunan Osmanlı'nın ilk donanma merkezi Karamürsel yakınlarındaki Hersek Burnu ile Dilburnu arasında deniz geçişinde kullanılıyordu. Dilovası, Hersek'te bulunan Helenopolis kentıyla birlikte körfeze geçişlerin kontrolünü sağladığı için stratejik bir öneme sahipti. Yakın tarihimizde de çok önemli bir yere sahip olan Dilovası'nın, Kurtuluş Savaşı yıllarına değinmeden geçmek tarihimize yapılacak büyük vefasızlık örneği olacaktır.

Dilovası, Kurtuluş Savaşı yıllarında büyük sıkıntılar çekti. Dilovası'nın Yunan ve İngiliz kuvvetlerinin işgaline uğradığı acı yıllar unutulmamalı... İngilizler Gebze'yi işgal etmek için Dilovası'na asker çıkarır. Yunan askerlerinden oluşan düşman birlikleri Dilovası tren istasyonuna kadar ilerleyerek, hala ayakta olan bu istasyonu kullanır. Tavşancıl ve Çerkeşli gibi tarihi yerleşim yerlerinde yaşayan yerli halka baskı ve zulüm yaparlar.

Genel Kurmay Başkanlığı kayıtlarına baktığımızda, 13 Temmuz 1920 tarihinde İngiliz kuvvetleri topçu ateşinden sonra Gebze'ye taarruz ederek, Dilovası'na çıkarma yapar ve Gebze'yi işgal eder. İşgal altında olan Gebze'yi savunan "Osman-cık Taburu" üstün İngiliz kuvvetlerinin taarruzu karşısında Gebze'yi boşaltır ve 15 km kuzeye çekilir. 18 Kasım 1920'de Yunan birlikleri Dilovası'ndan hareket ederek Tavşancıl nahiyesini abluka altına alır. Muallim, Çerkeşli ve Demirci köylerinde yaşayan masum insanlar Yunan mezalimine maruz kalır. Gençlerimiz işgal yıllarını unutmamalı, tarihten ders alınmalıdır.

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğü'nün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

SANAYİ TARİHİNDE DİLOVASI

1955 yılında yapılan E-5 karayolunun bu bölgeden geçmesiyle Dilovası değer kazanır. 1960 yıllar Dilovası'nda sanayileşme hareketinin başlangıç yılları olur. 1980'lerde nüfusun hızla artarak çarpık kentleşme ve plansız sanayileşmenin başladığı yıllarda hem dünyada hem de Türkiye'de isim yapmış birçok sanayi tesisi Dilovası'nda faaliyete başlar.

Aslında Cumhuriyetin ilk yıllarında mahalle halkının geçim kaynağı tarıma dayalıdır. Sanayileşme ile birlikte Anadolu'dan Dilovası'na göçler başlar. Çerkeşli'ye bağlı Dilovası, bağlık bahçelik bir yer olmaktan yavaş yavaş çıkar. Bir zamanlar Çavuş Üzümlü ve Napolyon kirazının yetiştiği bağlarda artık sanayi kuruluşları yükselmektedir. Dilovası'nda bir dönem sona ermiş, yeni bir dönem başlamıştır. Böylece Dilovası ve çevresi, sanayi ile konutun iç içe girdiği bir bölge haline gelir. Dilovası ilçesinin bugünkü ekonomisi sanayiye dayalıdır. İlçe sınırlarında 6 adet OSB mevcuttur. Dilovası'nda faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarından bazıları Türkiye'ni en büyük sanayi kuruluşları sıralamasında ilk sıralarda yer almaktadır. Uluslararası birçok markanın da üretim yeri olan Dilovası artık Dünya markalarının üretildiği markalar şehridir.

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğü'nün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

Dilovası'nın Taşı Toprağı Altın

İstanbul'dan Anadolu'ya geçiş hattında bulunan bu bölge, sanayi üretimi yapmak için çok büyük avantajlar sağlamaktadır. Bu avantajların arasında İstanbul'a yakınlık, su ve enerji gibi imkânların yanında, yetişmiş işgücünün bulunması ve her türlü ulaşım zenginliği bu bölgedeki sanayi yatırımlarını destekleyen birer çekici güçtür. Dilovası bölgesinin liman ve ulaşım merkezlerine yakınlığı depo ve antrepoların bölgede yoğun olarak bulunması, su, haberleşme, altyapı, elektrik, karayolu, demiryolu, havayolu ve limanlara sahip olan Dilovası sanayicinin buluştuğu yolların kavşak noktası dünya ulaşım ve lojistik üssüdür.

Dilovası ilçesinde kurulan organize sanayi bölgeleri, binlerce hektarlık sanayi alanını kapsamaktadır. Sadece Dilovası OSB, yüzlerce sanayi kuruluşu ve binlerce çalışan ile ülke ekonomisine önemli katkıda bulunmaktadır. Dilovası Organize Bölgesi DOSB, İstanbul Makine İmalatçıları Organize Sanayi Bölgesi, İMES, Mermerciler Organize Sanayi Bölgesi, Kömürcüler Organize Sanayi Bölgesi ve Kimya Organize Sanayi Bölgeleri'nin tam kapasite ile üretim ve ihracata başlaması ile Dilovası, Türkiye Organize Sanayi bölgeleri başkenti olarak haklı bir üne sahip olacaktır.

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğü'nün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

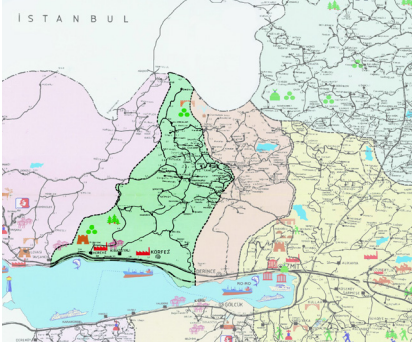
Dilovası'nın Kültür Mirası

Dilovası'nın sanayi tarihinin yanında Şimdi de kültür mirası tarihine yolculuĝa  ıkıyoruz. Tarih ve kültür kokan sokaklarında binlerce yıllık geçmişe sahip Dilovası, Kuvay-i Milliye komutanı Yahya Kaptan gibi kahramanları sinesinde barındırır. Bu toprakların beŐiĝi İstanbul ile Anadolu yol g zerg hında yolculuk yapanlar ne Tavşancıl evlerini, ne Kuvay-i Milliye Komutanı Yahya Kaptan'ın anıtını, ne tarihi Mimar Sinan Köprüsü'n , ne Demirciler Konaĝı'nı ne de  erkeşli ve Demirciler köylerinde yetişen ve padişah sofralarını süslemiŐ ünlü üzüm, zeytin ve kiraz baĝlarını görebilir ve yiyebilirler. Bu güzelliklerden haberdar olanlar; Dilovası'na, Tavşancıl'a ve  erkeşli'ye uĝramadan, misafirperver Dilovası insanının evine konuk olup çayını içmeden geçemezler. Biz geçmiş zaman olur ki hayali cihan deĝer diyor ve binlerce yıllık kültür ve medeniyet tarihimizin izlerini araştırmak ve gün yüzüne çıkartmak için Dilovası'nda tarih ve kültür mirası yolculuĝumuza devam ediyoruz.

DİLOVASI NASIL İLÇE OLDU

2008 yılı Kocaeli'nin idari yönetimi tarihi açısından çok önemlidir. Kocaeli'nin idari yapısı bu tarihte tümü ile değişir. 45 olan belediye sayısı 12'ye iner. 7 olan ilçe sayısı da 12'ye çıkarılır. Dilovası 1987 - 2008 arası küçük bir belde belediyesi iken 22 Mart 2008'de ilçe olur. Tarihi Tavşancıl beldesi, Tepecik, Çerkeşli, Köşeler ve Demirciler köylerinin mahalleleri ile birlikte Dilovası ilçesine bağlanır. Kocaeli Yarımadası'nın güney kıyı şeridinde yaklaşık 2000 hektarlık bir alan üzerinde kurulan Dilovası ilçesinde kaymakamlık, belediye binası bünyesinde faaliyete başlar. Dilovası, ilimizin kuzeybatısında yer alan, denizin, yeşilin ve sanayinin iç içe olduğu bir ilçemiz. Kuzeyi ve batısı Gebze ilçesi, doğusu Körfez ilçesi, güneyi İzmit körfezi ile çevrili olan Dilovası, Gebze'ye 8 km, İzmit'e 25 km uzaklıkta. Tavşanlı dere-sinde denilen Dilderesi yaklaşık 12 km uzunluğunda olup Dilovası sınırları içinden geçerek buradan İzmit Körfezine dökülür. Dilderesi, muhteşem güzelliklere sahip Yeşil Vadi mesire alanına çok yakın bir ilçedir.

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğü'nün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

Dilovası'nın İsmi Nereden Geliyor?

Sanayi ovası Dilovası'na, adını veren dil kelimesinin nereden geldiğini merak ettiğinizi duyar gibi oluyoruz. Üç tepenin arasındaki bir ovada yer alan Dilovası, adını hem bu ovalardan hem de Diliskelesi sahilinde karanın denize doğru yaptığı dil şeklindeki çıkıntıdan almaktadır. Diliskelesi'nin en önemli özelliği, İzmit Körfezi'nin karşı kıyıya olmasıdır. Hersek burnu deniz mesafesi çok kısa ve Osmanlı imparatoru en kısa ve en hızlı bu yol yordu. Artık günümüzde arasındaki ulaşım, dünyinden biri olan Dilovası sağlanıyor.

en yakın iki yerin burada ile Diliskelesi arasındaki olduğu için Roma, Bizanslukları Bursa ile İzmit'e vasıtasıyla ulaşım sağlandı. Dilovası-Hersek burnu yanın sayılı asma köprüsü'nden Osmangazi Köprüsü'nden

Ulaşım ve Lojistik Üssü

Sanayide marka şehir olan Dilovası, dünya ulaşım ve lojistik üssü olma yolunda hızla ilerliyor. Dilovası bugün Anadolu'nun İstanbul'a, Balkanlara ve Avrupa'ya açılan önemli kapılardan biridir. Dilovası limanların, demiryollarının, D-100 karayolu, TEM ve Kuzey Marmara otoyolları gibi ulaşım yollarının geçtiği kavşaktır. Sadece sanayi mi? Elbette hayır. Sivil mimari yapıları ile dikkat çeken Dilovası, ayrıca Milli Mücadele yıllarının meşhur isimlerinden Yahya Kaptan'ın anıt mezarına da ev sahipliği yapıyor. Sanayi ile birlikte insanların yurt yuva kurduğu, Anadolu kültürlerinin birleşip kaynaştığı bir yerleşim yeri haline gelen Dilovası'nın gelecekte kültürler başkenti olarak anılacağına da hiç şüphe yoktur.

Dilovası Belediyesi Kuruluş Tarihi

Dilovası'nda kuzey-güney doğrultusunda uzanan vadi tabanına oturmuş olan sanayi tesisleri İzmit, İstanbul hatta Türkiye'nin önemli tesislerindendir. Ulaşım imkânlarının ticaret merkezleri ile her yönden bağlantı kurmaya uygun olması, ilçenin hızla gelişmesine sebep olmuştur. İlçe, içinde barındırdığı büyüklü küçüklü sanayi tesisleri ile adını Türkiye'ye duyurmuş, bu itibarla hızla göç aldığı için köy statüsünde gelişime cevap verememiş ve 1987 yılında Dilovası'na Belde Belediyesi kurulmuştur.

Dilovası'nda Sosyal Hayat

Bugün, muhteşem manzaraya sahip Adatepe'de, tarihi Tavşancıl mahallesinde, Çerkeşli, Tepecik, Demirciler ve Köseler gibi tarihi köylerinde tarihi, tabiatı ve en önemlisi insanı ile Dilovası, insanın içini huzurla dolduran bir yaşamın merkezidir. Dilovası, Adatepe'den bir başka güzel görünüyor. Buradan Dilovası'nın tarihi eserlerini, kültürünü ve insanlarını daha yakından tanımak için Dilovası'nın muhteşem güzelliklerini kuş bakışı görebiliyor, Osmangazi Köprüsü'nün muhteşem manzarasını seyredebiliyorsunuz. Dilovası'nın bir tarafta sanayisi ve mahallelerini, bir tarafta sahili ve köylerini görmek, insana göz ve gönül ziyafeti sunuyor.

Osmangazi Köprüsü

Nahiye'den Beldeye Tavşancıl

Geçmişten günümüze Tavşancıl, Romalılara, Bizanslılara, Selçuklulara, Osmanlılara ve son olarak Türkiye Cumhuriyeti'ne ev sahipliği yapmıştır. İstanbul'dan İzmit yönüne giderken yüksek bir tepede yeşillikler içinde kurulu Tavşancıl'a girmeden önce tarihi Tavşancıl tren istasyonu karşılar sizi. Bu istasyon savaş yıllarında kurtuluşumuzu sağlayan birliklere ev sahipliği yapmıştır. Tavşancıl'ın tarihinde çok önemli yere sahip olan bir kahramanın mezarı da bu topraklardadır. Bu kahraman cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ile birlikte bağımsızlık mücadelesi veren ve İzmit bölgesinde milli mücadeleyi örgütleyen eşsiz yiğit Yahya Kaptan'dan başkası değildir. Tavşancıl'a hâkim bir tepe de yeşillikler içinde mezarı bulunan, bölgemizin kurtuluşunun neferi olan Kuvay-ı Milliye kahramanı ya da başka bir ifade ile Tavşancılı Yahya Kaptan kimdir, neler yaşamıştır isterseniz gelin birlikte tanıyalım.

SİVİL TOPLUMLA
İLİŞKİLER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğü'nün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

DİLOVASI TARİHİ ESERLERİ

Tarihi kaynaklara baktığımızda Dilovası tarihinin çok eskilere dayandığını görürüz. Dilovası, bugün sanayisi ile olduğu kadar geçmişten bugüne taşıdığı tarihi eserleri ile de göz doldurmaktadır. Geçmişten bize kalan bu nadide emanetlerin belki de en önemlisi, Osmanlı Devleti zamanında Dilovası'nda inşa edilen önemli tarihi köprülerden biri olan Mimar Sinan'ın yaptığı Dilovası Kanuni Köprüsü'dür.

Kanuni Köprüsü

Kanuni Köprüsü, 16. Yüzyılda Diliskelesi mevkiinde bulunan Dilderesi üzerinde, Kanuni Sultan Süleyman tarafından Koca Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Köprü'nün mimarının Mimar Sinan olmasından dolayı halk dilinde köprüye Mimar Sinan Köprüsü de denilmektedir. Uzunluğu yaklaşık 20 metre olan, üç gözlü tarihi köprü'nün ayakları ortasında boşaltma gözleri vardır.

Dilovası Kalesi ve Dil İskelesi

Diliskelesi'nde zamana meydan okurcasına ayakta kalan bu muazzam köprüden geçerek, bir rivayete göre adını Dilbaba'dan alan Diliskelesi'ne doğru yol alıyoruz. Dilovası'nda yaşayan imparatorlukların bıraktıkları eserlerden Dilovası kalesi ve Dil İskelesi bugün Dilovası'nın en büyük mahallesi olan Diliskelesi'nde bulunmaktadır. Geçmişte küçük Libyssa kasabası olarak adlandırılan Diliskelesi, ününü ev sahibi Bithynia Kralı'na ihanet ettikten sonra Romalılara teslim edileceği belli olan Hannibal'ın, intihar ederek öldüğü ve gömüldüğü yer olarak kazanır. Kültür ve medeniyetimizin izlerini araştırmak için geldiğimiz Diliskelesi'nde bizi bir yanda balık tutan insanlar, bir yanda da tarihi tren istasyondan geçen yolcu treni karşılıyor...

Diliskelesi'nin Gebze'nin 12 km doğusunda yer alan en eski yerlerden biri olan Nicamedia'ya bağlı bir kıyı kenti olduğu sanılmaktadır. Devlet arşivlerine baktığımızda, Dilderesi'ne bağlı olarak Diliskelesi adını alan ve tarih içinde Osmanlı topraklarına 1419'da 3 kez katılan bu yöre karşı kıyıda bulunan Hersek'e geçişlerde iskele olarak kullanılmıştır. Ünlü gezginimiz Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde yazdığı Diliskelesi hakkında ilginç bir ayrıntı dikkat çekicidir. Bakın, ünlü seyyahımız Diliskelesi ile ilgili neler anlatıyor: "Bir gün Horasan ereni bir gezgin derviş, Orhan Gazi zamanında Diliskelesi'nin karşı kıyısındaki Hersek'e gelir ve gemicilere; "Oğullar beni karşı taraftaki Dilovasına geçirin" der. Gemiciler derviş karşı tarafa geçirmeyip giderler. Gönlü yaralı, bilgin ve ârif-i billah derviş hemen eteğine toprak doldurup "Biz karşıya Allah-ü Teâlâ'nın emriyle böyle geçeriz" diye eteğinden toprağı denize döktükçe deniz kara olur ve geminin ardı sıra yürür. Gemiciler bu hâli görüp "Meded sultanım boğazı doldurup ekmeğimize mâni olup İstanbul'dan İzmit'e gemiler geçmez olur. Lütf edip gemimize girin" diye rica ederler. O zât da 12.000 adım kadar denizi dil gibi doldurduktan sonra gemiye girer. Hâlâ onun için Hersek'deki yarım adaya dil derler ve dil gibi sivri bir kumsal körfeze girmiş gibi durur.

Evliya Çelebi

Ve derviş hazretleri karşı tarafa geçip keramet gösterip halini açığa vurdukları için derhâl temiz ruhlarını Hakka teslim eder."

Osmanlı arşiv kayıtlarında adı geçen bu zatın Osmanlı'nın ilk Kaptan-ı Der-yası olabileceği de bir başka önemli bir ayrıntı olarak karşımıza çıkıyor. Bugün ise Diliskelesi'nde deniz fenerinin yakınında Dilbaba Dede metfundur. Bölge halkı Dilbaba'nın kabrinin bölgede açılan taşocağına kurban gittiğini söylemektedir. Osmanlı arşiv kayıtlarına

göre Fatih Sultan Mehmet Han'ın veziri Hersekoğlu Ahmed Paşa'ya ait olan büyük bir han ve adını buradan alan Hersek Dili'nden söz eder. Hersek, Dilovası'nın karşı kıyısındadır. Bu büyük hana gelenler ve gidenler onda konuk olup karşı tarafta bulunan Diliskelesi'nden kayıkların gelmesini beklerlermiş. Bir medeniyetin izlerini

taşıyan bu istasyon tarihin canlı şahididir. Dilovası'nı gezdikçe tarihten kalan eserler sizi bir bir karşılar. M.S. 7. yüzyıla ait olan bugünkü Diliskelesi'nin kuzeybatısındaki Adatepe' de yer alan Libysa suru buna en güzel örnektir. Kırk metre yüksekliğe sahip surların içinde bir mahzen ile yatır vardır. Prof. A. M. Mansel'e göre bu mezarın Anibal'a ait olması muhtemeldir.

KUVA-YI MİLLİYE KAHRAMANI YAHYA KAPTAN

Yahya Kaptan, 1891 yılında Makedonya-Köprülü'de, Selânik-Üsküp demiryolu üzerindeki yerleşim yerinde dünyaya gelir. Henüz dokuz yaşında iken Makedonya'da amcasına saldıran bir Bulgarı öldürüp dağa çıkması, yaşayacağı yazgısının başlangıcı olacaktır. Balkan Savaşı süresince imparatorluğun yaralı kanadı Balkanlar'da Bulgar milliyetçilerine karşı mücadelesini sürdürmeye devam eder, savaş bittiğinde de Sırp lar tarafından onurlandırılır. Makedonya dağları, bu dönemde sıradan eşkıyanın yanında birçok ulusçu ve meşrutiyetçi çeteyi barındırmış, Balkanlar'da "Çete Kültürü"nün oluşturulmasına da neden olmuştur. O yıllarda çete reislerine ise "Kaptan" sıfatı verilmektedir. I. Dünya Savaşı başlamadan önce İttihat ve Terakki liderlerinden Enver Paşa'ya bağlı olarak kurulan Teşkilât-ı Mahsusa, güvenilir ve çete deneyimi olan bireyler aramıştır. Yahya Kaptan örgüte katılmak istemiş ve bu isteği de hemen kabul edilmiştir. Yahya Kaptan, Enver Paşa'ya karşı olan tutumu yüzünden Irak'a sürgün olarak gönderilmiş, Irak dönüşü tanıştığı Yakup Cemil ise ona hayat felsefesinde ilham kaynağı olmuştur.

Sürgün hayatı biten Yahya Kaptan, İstanbul'a döndüğü zaman 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Mütarekesi'nin ağır şartlarının ülkede yarattığı tahribata ve halkın çaresizliğine şahit olmuştur. Bu esnada Mustafa Kemal Paşa'nın Çanakkale muharebelerindeki kahramanlıklarını öğrenmiş ve çok geçmeden ülkeyi kurtaracak tek kişinin de Mustafa Kemal Paşa olduğuna inanmıştır. Yahya Kaptan, o andan itibaren " Mustafa Kemal Paşa'ya karşı derin hayranlık beslemeye başlamıştır. Bu arada kurtuluş mücadelesinde ülke kan ağlamakta, işgal güçleri yanlarına azınlıkları da katıp halka eza ve cefa etmektedir. Çok geçmeden halkta millî bilincin, Kuvay-ı Milliye fikri ve ruhunun uyanmaya başlamıştır. Yahya Kaptan ise Gebze'de komutanlığını üstlendiği Kuvay-ı Milliye'yi oluşturarak bölgeyi düşmandan temizlemiştir. Ancak İtilaf devletleri ile işbirliği içerisinde olan İstanbul Hükümeti'nin gönderdiği kuvvetler tarafından yakalanıp başı kesilerek şehit edilmiştir. İşte Yahya Kaptan gibi neferlerin, tarihin küllerinden doğan bir devlet olan Türkiye Cumhuriyeti'ni emaneti sonrası, yaşanmış olan sanayi hamlesinin getirmiş olduğu göç olgusunun, batı bölgelerimizde olduğu gibi Dilovası'nda da birçok yöreden kültürel zenginliğe sahip olduğunu görürüz.

DİLOVASI'NDA YERLEŞİM

Dilovası; kültürün, tabiatın, tarihin ve insanların bir yelpazede birleştiği, aynı potada eridiği çok değerli yerleşim yerlerine ev sahipliği yapıyor. Şimdi gelin Dilovası'nın yüzlerce yıllık tarihi geçmişini olan Çerkeşli, Demirciler, Köşeler ve Tepecik köylerine kültür yolculuğuna çıkalım. Dilovası, 6 organize sanayi bölgesi ile bugün organize sanayilerinin kalbinin attığı yer olsa da Atatürk tarafından 1936 yılında nahiye merkezi yapılan tarihi Tavşancıl beldesi, Çerkeşli, Demirciler, Köşeler ve Tepecik köyü ile tarım ve hayvancılığa hala yaşandığı bir bölgedir. Dilovası köylerine giden yollar üzerinde tipik köylü kıyafetleri ile sizleri sebze ve meyve satan köy kadınları karşılar. Yöreye özgü sepetler içindeki seftaliler, armutlar, kiraz ve üzümler bu köylerde organik olarak yetiştirilmektedir. Her şeye rağmen hala hayvancılığın yapıldığı bu köylerde bir zamanlar, büyük ve küçükbaş hayvanların et ve süt ürünleri İstanbul'da padişah sofralarını süslemekteydi. Koyun yoğurtları ve kuzu dolmaları meşhur olan bu bölgede bugün sayıları az da olsa koyun sürüleri bulunmaktadır.

Tavşancıl Yeşil Vadi

Tavşancıl'da 30 dönüm üzerine kurulu olan Hallaç dere yemyeşil ormanlar ve iki dağ arasında saklı bir vadidir. Kuş cıvıltıları ve şırl şırl akan deresiyle dikkat çeker. Günümüzde her ne kadar Yeşil Vadi olarak adlandırılrsa da asıl adını geçmişte yörenin hanımlarının yorgan ve benzeri şeyleri burada yıkamasından alır. Zamanla halk arasında söyleniş Halaçdereye dönüşür. Yıllarca öğrenciler tarafından piknik alanı olarak kullanılan yer 2016 yılında büyükşehir belediyesi tarafından düzenlenmiş ve halkın kullanımına açılmıştır

Çerkeşli

Şimdi de Dilovası'nın köylerine yolculuk ediyoruz. Bu yollarda ilk durağımız Dilovası'na asırlarca beşiklik eden ve Dilovası ilçesinin kurulduğu bölgeleri sinesinde barındıran 700 yıllık tarihi geçmişi olan Çerkeşli köyü. Adeta saklı bir hazine olan Çerkeşli'deki tarihi çeşme, çınar ağaçları köyün önemli bir geçmişe sahip olduğunu gösteriyor. Yüzlerce yıllık tarihi geçmişe sahip bu köy Manav-Türkmen geleneğini hala sürdürüyor. Düğün, nişan ve sünnnet törenleri günü-

müzde salonlara girse de hala bu köyde kendi usullerince yaşatılmaya çalışılıyor. Köyün sokaklarında gezerken tarihi adeta yaşar gibi oluyorsunuz. Zamanında Çerkeşli köyünde, bey anlamına gelen Manab'dan adını alan manav olarak adlandırılan Manav Türkmenler yaşamaktaydı. O zamanlar bu bölge yerleşme için değil, tarım ve bağcılık için kullanılıyordu. 1419 tarihinde adını Bizans ordusu ile çarpışan Türk ordusunun Çerkez bölüğünden aldığı bilinen, Hereke tipi halı dokumacılığı ilerlemiş Çerkeşli köyünün üç tarafı pek yüksek olmayan dağlarla çevrili. Hayvan ağılları ile modern tavuk çiftliği olan köyün Çavuş üzümü oldukça meşhurdur. Aynı zamanda köyde amatör spor kulübü ile Avcılık ve Atıcılık kulübü de bulunmaktadır.

İzmit'e 45 km mesafede olan Demirciler köyü daha önceleri Diliskelesi sahilinde Gemiciler köyünün Demirciler'e taşınması ile meydana gelir. Hamam kalıntıları, çeşme, köye özgü konak tipi evler ve köy girişindeki koca mezarlık Demirciler köyünün ne kadar eski bir yerleşim yeri olduğunu gözler önüne seriyor. Öyle ki bu köyde yetişen birçok âlim Osmanlı döneminde padişah saraylarında huzur hocalığı da yapmıştır. 19. yüzyıl Osmanlı mimarisinin en başarılı örneğini bu köy içinde barınmaktadır. Kalem işi bezemeler ve mimari üslup açısından Kocaeli ilindeki tek örnek olma özelliğine sahip Demirciler konağı aslına uygun olarak yeniden yapılmıştır. Tarım ve meyveciliğe elverişli ikliminin hüküm sürdüğü Demirciler köyünün ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanıyor. 700 yıllık geçmişi olan bu köydeki hayatın halen bütün doğallığı ile sürdüğü Demirciler gezilip görülmeye değer bir yer.

Demirciler

Köseler

Köseler, düz bir ovada adeta bir tabloyu andıran manzarasıyla sizlere hoş geldin der. Köy camisinin girişindeki tarihi kitabe ve köy mezarlığındaki tarihi mezar taşları Köselerin yüzlerce yıllık tarihi bir geçmişe sahip olduğunu gösterir. 1960'lı yıllarda açılan Köseler Kur'an kursundan birçok din adamı yetişmiştir. Dilovası müftülüğü tarafından Kur'an kursu halen din hizmetine devam ediyor. Köyde küçükbaş hayvan bakan sürü sahipleri halen hayat-

larını hayvancılıkla sağlıyorlar. Bugün birkaç küçükbaş sürü sahibinden birisine sahip olan Ilgaz ailesinin 400 yıllık geçmişi olan ağılına gidiyoruz. 100'lerce koyun bu ağılda. Türkiye'de hayvancılığın ölüm kalım savaşı verdiği bir ortamda biz bu köyde genç insanların severek hayvancılık yapmasına şahitlik yapıyoruz. Köy hayatı tarım ve hayvancılık korunarak desteklenmeli. Sadece Köseler köyündeki sürü sahipleri değil asırlardan beri son Yörük obası tarihi sığırlık merasında hayvancılık yaparak hayatlarını çadırlarda sürdüren Yörüklerin de kültür mirasını korumalıyız.

Tepecik

Tepecik, Dilovası dağlarının zirvesinde bir kartal yuvasını andıran ve kuruluşu Fatih Sultan Mehmet'e kadar giden bir köydür. Tepecik ya da halk arasında ki ağızla Tepeköy'e girer girmez sevimli ve cana yakın insanlar bizleri karşılıyor. Tepecik çok eski tarihi geçmişe sahip. Osmanlı öncesi uygarlıklara ait kalıntıların bulunduğu Tepecik, Fatih Sultan Mehmet Han tarafından merkezi bir köy haline getirilmiştir. İl merkezine 55 km mesafede olan Tepecik'te, tarım ve hayvancılık yapılmaktadır. Karadeniz, Akdeniz ve karasal iklimin iç içe olduğu köyde var olan tarihi cami, çeşme, konak ve mezarlık Tepecik köyünün tarihi geçmişini ve kültürel mirasını yansıtmaktadır.

TAVŞANCIL TARİHİ

Bizans tarihçilerine göre; Tavşancıl'ın ilk adı Philokr-ne'dir. Bazı rivayetlere göre de çok eski dönemlerde tavşan türünün pek bol olmasından dolayı, Tavşancıl dendiği sanılmaktadır.

Ancak, günümüzde kullanılan ismin Orta Asya'dan geldiği bilinmektedir. Tavşancıl'da 1421 yılından itibaren Yıldızhan Boyu'na bağlı Türkmenler, yoğun olarak İzmit Körfezi'nin kuzeyine yerleşmeye başlamışlardır. Gekbuze'den (Gebze) sonra kurdukları en büyük yerleşime Tavşancıl ismini vermişlerdir. (Tavşancıl, Orta Asya'dan hatıra bir Totem Kuşu) Böylece Tavşancıl ismi günümüze kadar ulaşmıştır.

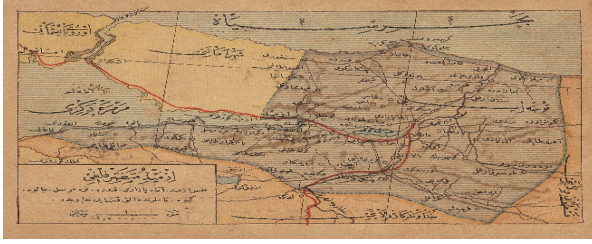
Tavşancılın Belediye Olma Tarihi

1923 yılında, Kocaeli-Gebze ilçesine bağlı bir köy olan Tavşancıl 1936 yılında Gebze'ye bağlı Taşköprü nahiyesinin kapatılmasıyla nahye merkezi olmuştur. Merkezi Gebze olan 30 köyden 10 tanesi Tavşancıl'a bağlanmıştır. 1948 yılında, Nahiye Merkezi Hereke'ye taşınmış, 26 Mart 1989 yılında belediye olmuştur. Belediye'ye bağlı 3 muhtarlık oluşturulmuştur. Kasabada Cumhuriyet, Yahya Kapitan, Yeni-mahalle ve merkezden ayrı olarak Dilovası tarafında Kayapınar adıyla 4 mahalle oluşturuldu. 2008 yılında Dilovasının ilçe olmasıyla Tavşancıl Belediyesi kapatıldı.

Tavşancıl'ın kendi tarihi yolculuğu köyden nahiye'ye, nahiye'den beldeliğe uzanır. Tavşancıl'ın kentleşme sürecine girişiyle belediye'ciliğe doğru seyri devam etmişse de bugün Dilovası'na bağlı geniş ve gelişmiş bir mahalle konumunda olsa da tarihi geçmiş ile Dilovası nitelik ve niceliğini korumaktadır.

Tavşancıl gerek köy, gerek nahiye ve gerekse belediye olduğu yıllarda Bölgede düzenlenen panel, konferans, söyleşi, tiyatro, şiir dinletisi, halk konseri, resim sergisi, folklor gösterileri ile beldenin ve halkın sosyal yaşantısı renklendirilerek kalıcı değerler edinilmesine katkıda bulunulmuş, Tavşancıl'ın yurtiçi ve yurt dışında tanıtılmasına katkılar sağlamıştır. Tavşancıl Spor Kulübü önemli sportif faaliyetler yaptı. Amatör olarak 1954 yılında kurulan kulüp 1989 yılında belediyenin ve sanayicilerin katkılarıyla profesyonel bir sürece adımı atmış olup halen faaliyetlerini sürdürmektedir. Tavşancıl spor, bölgemizde önemli futbol kulüplerinden birisidir.

TARİH VE KÜLTÜR KENTİ DİLOVASI

Dilovası'nda, Adatepe üzerinden bir güneş daha batıyor. Kültürün, tarihin, sanayinin, tabiatın harman olduğu bu nadide ovardan ayrılma vakti geldi. Bizler bu bereketli topraklarda belgesel tadında tarih ve kültür yolculuğuna çıkarak Dilovası'nı daha yakından tanıdık, insanlarıyla kaynaştık ve en önemli Dilovası'nı çok ama çok sevdik. Dilovası bir yanda sahip olduğu kara, deniz ve hava yolu ulaşım imkânları, bir yanda tarihi dokusu ve kültürel mirası, bir yanda da tabii güzellikleri ve sınırsız Anadolu insanları ile binlerce yıldır bu coğrafyanın eşsiz bir mozaigi.

İpek yolunun geçtiği Dilovası, asırlarca Roma'dan Bizans'a, Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne, Anibal'dan Yahya Kaptan'a, Kanuni Sultan Süleyman'dan Koca Mimar Sinan'a muhteşem tarihi izler taşıdı. Artık Dilovası, gelişen ve büyüyen sanayisi ile Türkiye'nin sanayi atardamarı. Dilovası aynı zamanda Balıkayalar Tabiat Parkı, Adatepe mesire alanı, tarihi Tavşancıl evleri, muhteşem Tavşancıl ve Diliskelesi sahilleriyle turizm bölgesi olma yolunda hızla ilerliyor.

Dilovası bugün, tarihi köylerinde yetişen sebze ve meyveleri, meşhur koyun yoğurdu ve kuzu dolmaları ile sadece sanayi değil, aynı zaman da tarım ve hayvancılığın da merkezi.

Dilovası, kültür erozyonun yaşandığı bu çağda, tüm bu değerleri ile adeta Anadolu'nun saklı şehri gibi tarihten bizlere emanet. Bugün Dilovası her şeye rağmen hızla geliyor ve büyüyor. Yakın bir gelecekte sanayi, kültür, turizm ve ulaşım üssü olarak Türkiye'nin marka şehirleri arasında yerini alacak.

Dilovası'na veda ederken aklımız ve gönlümüz Dilovası'nda kalıyor. Eğer bir gün yolunuz Dilovası'na düşerse, bilin ki Anadolu insanı kadar sıcak ve memleket nefesi kadar büyük bir özlemle sarıp sarmalar sizi buralar... Selam olsun sana ovası bereketli, zengin, Tarih ve kültür mirasına sahip güzel şehir, selam olsun sana gönlü engin, yüreği derin bereketli diyar Dilovası. Şiir tadın da Dilovası'na veda ediyoruz.

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Taraflarından Hazırlanıp Basılmıştır

Şiir Tadında Dilovasına Kültür Yolculuğu

BEN D LOVASI

Gencim ben, asiyim ruhum kaynıyor
Aklımdan geçenler sözcük arıyor
Susma gözlerimi çığlık sarıyor
 akmak  akmak gözlerim, ben Dilovası!

Oyuna çağıran çocuklar gibi
Bu limanda gemiler bak seher yeli
Diliskelesi'nden ka tı Yunanı İngilizli
Esaret dostum olamaz, ben Dilovası!

Demirciler, Tepecik,  erkeşli köyler
Bir zamanlar bahçeler şarkılar söyler
Şimdi ticaret merkezi bu eller
Kıyı kenti diyorlar, ben Dilovası!

Merve Eda Sarier

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIğI
**SIVİL TOPLUMLA
İ İ KİLER**
GENEL MüDüRLüğü

DİLOVASI TARİH VE KÜLTÜR MİRASI İLE İLGİLİ NE DEDİLER ?

NE DEDİLER ?

Milli Eğitim Müdürünün Dilovası İle İlgili Mesajı

1975 yılında Ağrı ilinden taşınarak o zaman ki adı İzocam olan bu güzel beldeye taşınan işçi bir ailenin çocuğu olarak doğduğum ve hayatımın büyük bir bölümünü geçirdiğim güzel ilçem Dilovası'nın tarih ve kültür şehri yönlerinin ve diğer güzelliklerinin öne çıkarıldığı bu güzel ilmi çalışmaya ilçe milli eğitim müdürlüğü sıfatımızla proje ortağı olarak katkı sunmaktan ve tarihe bir not düşmesine vesile olmaktan dolayı büyük bir onur duyuyorum.

Murat Balay
İlçe Milli Eğitim
Müdürü

Çocukluğumun geçtiği o küçük ve az nüfusuyla şirin bir köyü andıran özellikle yeşili, meyve ağaçlarının bolluğu ile hatıralarımda yer edinen bir beldeden bugün 51 bin nüfuslu, Kocaeli'nin ve Türkiye'nin sanayi kalbi bir şehre dönüşen, Dilovası'nın geçirdiği tüm evreleri, gelişimleri, tarihten getirdiği güzellikleri ile şimdiki büyük emek ve üretim merkezi gücüne dönüşme serüvenini bulacağımız bu eserde tüm bu dönüşümü bir çırpıda bulma şansına sahip olacağız. Böylece Dilovası'nda doğup büyüyen her bir çocuk ilçesi ile ilgili toplu bir bilgiye sahip olmuş olacak ve sahip olduğu güzelliklerin farkına varırken, aynı zamanda en güzel şekilde koruyup gelecek nesillere aktarma bilincine sahip olacaktır.

Başta bu projeyi ortaya koyan ve bize yol gösteren ilçe Kaymakamımız Sn. Mustafa Asım Alkan olmak üzere proje ortağı olan tüm kurum ve kuruluşlara bu güzel çalışmaya vesile oldukları için teşekkür ederken, bir Dilovası sevdalısı tarihçi olan İsmail Kahraman beyefendiye de tarihimize ve beldemize verdiği ilgi ve önem dolayısıyla ayrıca bu eserin ortaya çıkmasında gösterdiği özveri ve gayretleri dolayısıyla içtenlikle teşekkür ediyorum.

Jandarma Komutanının Dilovası İle İlgili Mesajı

Sait Arı (Teğmen)
Jandarma K.

Kocaeli iline bağlı bir sanayi ilçesi olan Dilovası, köklü tarihi ile birlikte içerisinde Roma, Bizans , Osmanlı İmparatorluğundan kalma birçok tarihi eserler ve kalıntılar ile zengin tarihe sahiptir. Aynı zamanda doğal güzellikleri ile bölgede yaşayan ve misafir halkımızı da Sanayi bölgesinde hayran bırakmayı başaran bir ilçedir.

Dilovası ilçesi konum itibari ile ve Ülkenin sanayi kalbi olarak stratejik önem taşımaktadır. Bölgeye ulaşım ağı olarak D-100 Karayolu, TEM Otoyolu,

Kuzey Marmara Otoyolu, Tren yolları bulunmakla beraber sınırları içerisinde ekonomik açıdan önem taşıyan Liman bölgeleri de yer almaktadır. Dilovası ekonomik ve sanayi potansiyelinden dolayı çevre kirliliği ile hafızalarda anılır. Oysa ki çevre kirliliği ile ilgili günümüzde üretim yapan fabrikalarda bölge halkımızın sağlığını tehdit eden konularla ilgili Devletimizin tüm kurum ve kuruluşları bu konuda gerekli tedbirleri almıştır ve almaya da devam etmektedir. Bölgenin gün geçtikçe nüfus sayısının artarak ülkemizin 81 ilinden farklı kültürleri bir araya getiren bir ilçe olarak kültür zenginliği ile örnek bir ilçedir. Dilovası İlçe Jandarma Komutanlığı olarak sorumluluk bölgemizde 7/24 esasına göre Emniyet birimleri ile koordineli halkımızın huzur ve güvenin sağlanması, bölge halkına hizmet etmenin haklı gururunu yaşamaktayız.

Arz ederim.

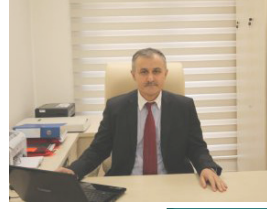

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğü'nün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

Mal Müdürünün Dilovası İle İlgili Mesajı

Yükselen şehir Dilovası, tarihinin çok eski yıllarına dayanması, İstanbul'a yakın olması, limanlarının ve ulaşım merkezi olması, şehirlerin bütün ulaşım noktasının Dilovası'ndan geçmesi ilçenin önemini daha da arttırmaktadır. İki gümrük müdürlüğünden birinin ilçemizde olması Kocaeli vergi gelirlerinin büyük bir kısmını bu iki gümrük müdürlüğü tarafından tahsil edilmiştir. Sanayi ise ülkemizin kalbi konumdadır. Buna rağmen nüfusun artmamış çarpık kentleşmenin çok olması Gebzenin yakın olması önemli bir faktör olmuştur yine de son yıllarda yatırımlar bazında çok güzel gelişmeler olmuş güzel tesisler yapılmış ve ilçemizin çehresi değişmiş ve ilçemiz yükselerek büyümeye devam edecektir.

Davut Temizkan
Mal Müdürü

Makineciler OSB Başkanının Dilovası İle İlgili Mesajı

Sedat Silahtaroglu
Makine OSB Yönetim
K. Başkanı

Sayın Mustafa Asım Alkan;

Bu değerli kitapta bizde yer verdiğiniz için teşekkür ederiz.

Makine İhtisas OSB olarak Dilovası'nın bundan sonraki gelişimine Sanayiciler olarak elimizden geldiğince katkıda bulunmaya çalışacağız.

En önemli ilkemiz ; “ Üretim ve Yaşamın Birleştiği bir OSB” olarak Dilovası'nda gelecek nesil-

lere Bilgi ve Teknolojik Birikimimizi aktarmak olacaktır.

Dilovası OSB Başkanının Dilovası İle İlgili Mesajı

Bu kitabın Dilovası tarihine ve kültürüne ışık tutacağına inanıyorum.Dilovası'na 1979 yılında geldim.Halen görev yaptığım şirkette çalışmaya başladım.Dilovası'nda 60'lı yılların ikinci yarısında başlayan sanayileşme,İstanbul'dan çıkan sanayicinin bölgenin lojistik avantajları ve yakınlığı nedeniyle 80'li yıllarda hız kazanmıştır.Sanayiciler öncelikle birlikte hareket etmek amacıyla Disav vakfı çatısı altında toplanmışlardır. Sanayileşmenin hızla artması sanayicide organize sanayi bölgesi olma yolunda adım atmasına neden olmuş. 97 yılında başlayan çalışmalar 2002 yılında DOSB'un resmen tescil edilmesiyle sonuçlanmıştır.Bugün 312 sanayi tesisinin bulunduğu 8,5 milyon M2 yüzölçümlü bölge bünyesinde bulunan 6 adet liman tesisi ile beraber ülke ekonomisinde ve istihdamda önemli katma değer yaratmaktadır.Ayrıca DOSB Dışında Çerkeşli bölgesinde 4 adet daha OSB vardır.Tüm bu oluşumlar Dilovası'nı sanayinin merkezi haline getirmiştir.

Mustafa Türker
Dilovası OSB
Yönetim K. Başkanı

FARKLI AÇIDAN DİLOVASI “KÜLTÜR VE TARİH ŞEHİRİ” ÇALIŞTAYI

Kocaeli ili Dilovası ilçesi halı hazırda, başta demir çelik, kimya, makina ve boya sanayi olmak üzere farklı alanlarında faaliyet gösteren ulusal ve uluslararası pek çok markayı bünyesinde barındıran bir sanayi şehri olarak anılmaktadır. Aynı zamanda ilçe, sanayi bölgeleri ve liman şehri özelliği ile de dikkatleri üzerine çekmekte ve ülkemizin ekonomisinde önemli bir yeri işgal etmektedir. Ancak tüm bu olumlu özelliklerine rağmen şehir, çevresel duyarlılık açısından kamuoyunda negatif bir algı ile anılmaktadır. Bu nedenle Farklı Açıdan Dilovası “Kültür ve Tarih Şehri” projesi ile şehrin sadece ekonomik değerleri ile anılması dışında bir kültür ve tarih şehri olmasının da ön plana çıkarılması ve kamuoyunda bu güzelliklerinin de bilinmesi ve gerekli değeri görmesinin yanı sıra tarihi ve kültürel değerleriyle de bir marka şehri olması amaçlanmıştır. Sanayinin getirdiği göç olgusunu hızla yaşayan bölge olması nedeni ile Dilovası’na gelenler beraberlerinde, yaşadıkları coğrafyanın kültür ve geleneklerini de getirmişlerdir. Bu itibarla kozmopolit bir yapısı olan ilçe de tüm bölgelerimizden göçen insanlar geniş bir mozaik oluşturmuşlar ve bölgeye kültürel bir zenginlik kazandırmışlardır. Kültürel zenginliklerinin yanı sıra Dilovası tarihi değerleriyle de öne çıkmaktadır. Bölgenin en önemli değerlerinden birisi olan ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk ile birlikte bağımsızlık mücadelesi veren İzmit bölgesinde milli mücadeleyi örgütleyen Yahya Kaptan’ın mezarı Tavşancıldadır. Ayrıca Kanuni Sultan Süleyman tarafından 16.yy da Mimar Sinan’a yaptırıldığı belirtilen Mimar Sinan köprüsü ya da diğer adıyla Dilovası köprüsü önemli tarihi yapıtlardandır. Yine bölgede Osmanlı mimarisine ait çok sayıda camii, köy konağı, tarihi evler ve konak örnekleri bulunmaktadır.

Doç. Dr. Serhat
Erat
Moderatör

Proje kapsamında özellikle bölge hakkında araştırmalar yapmış uzman ve akademisyenlerimizin de katıldığı sanal ortamda yapılan çalıştay ile bölgenin sanayinin gölgesinde kalmış kültürel ve tarihi dokusunu çok yönlü olarak ele almaya ve bu kültürel ve tarihi değerlerimizin bilinmesini ve kamuoyuna çıkarılması hedeflenmiştir. Bu vesile ile Dilovası ilçemizin kültürel ve tarihi yönlerinin öne çıkarılarak marka şehir haline getirilmesine olan katkıları, gösterdikleri gayret ve duyarlılık nedeniyle tüm çalıştay katılımcılarınıza teşekkür ederim.

ÇALIŞTAY

Farklı Açıdan Dilovası Kültür ve Tarih Şehri

Tarih: 03.02.2021

Saat: 15:00

MODERATÖR

Doç. Dr. Serhat Erat – Gebze Teknik Üniversitesi

KATILIMCILAR

Prof. Dr. Numan Akdoğan – Gebze Teknik Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Ahmet Yavuzylmaz – Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
İsmail Kahrman – Araştırmacı Gazeteci Belgeselci
Resul Orman – Araştırmacı Yazar

Dilovası Kültür Mirası Ve
Tarih Şehri Çalıştayı

Serhat Erat

Numan Akdoğan

İsmail Kahrman

Ahmet Yavuzylmaz

Resul ORMAN
Araştırmacı Yazar

İMES OSB Başkanının Dilovası İle İlgili Mesajı

Ahmet TOKKAN
İMES OSB
Yönetim K. Başkanı

Sayın Kaymakamım,
Dilovası İlçemiz hakkında bilmediğimiz birçok bilgiyi içinde barındıran çok güzel bir kitap olmuş. İstanbul Ümraniye'deki İmes Sanayi Sitesi Yöneticileri iken, 1996 yılında o zaman Büyükşehir Belediye Başkanımız olan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, İMES'e geldiğinde, bizlere daha büyük arsalar lazım dediğimizde

Gebze'ye gidin diyerek İMES OSB'mize Fikir Babalığı yapmış ve bizlerde Dilovası'na gelmiştik. Tarihi özellikleri oldukça geniş olan bu bölgede sadece biz, bugün %89 dolulukla, 310 Fabrikanın faaliyet gösterdiği 9840 kişinin istihdam edildiği ve yılda 850 milyon dolar İhracat yapılan İMES OSB Dilovası olarak gururla çalışmalarımıza devam ediyoruz. 2021 sonuna kadar 35 Fabrika daha hizmete girecektir. Sayın Valimiz, Siz, Büyükşehir ve İlçe Belediye Başkanlarımızın destekleri ile ülkemize hizmet etmeye devam edeceğiz İnşallah. Dilovası Tarih ve Kültür Mirası kitabınız hayırlı olsun, saygılarımı sunarım.

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğü'nün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu dönemde İMES Ümraniye Sanayi sitesini ziyaret ettiği fotoğraflar.

Dilovası Kültür Miras  Koruma Derneği Başkanı Hatice TUZCU Tavşancılı Anlatıyor

Doğma büyüme Tavşancılıyım.Bu (Dilovası Kültür Miras  Koruma Derneği) binada çocukluğumuz geçti.Tavşancılın tarihini  ne çıkartmak ve tanıtımak maksadıyla derneğimizi kurduk. Buradaki halk geçimini kiraz bağları, üzüm bağları ve zeytin tarlalarından temin ediyor. Yetiştirdikleri  r nleri gerek kara yoluyla gerek deniz yoluyla İstanbul'a gönderiyorlardı..

Yemek kültürümüzde balık  eşitleri vardır.Papaz otu  orbamız vardır. Mancarlı pidemiz vardır. Külçe dediğimiz hamur işimiz vardır.

Tavşancılın Arnavut kaldırım  sokaklarını ağşap evler süslerdi.

Hatice TUZCU
Dilovası Kültür Miras  Koruma
Derneği Başkanı

Dilovası Kültür Miras  Koruma
Derneği

Külçe

TAVŞANCIL YÖRESİ DİL ÖZELLİKLERİ

Tavşancıl'da günümüz yazım ve anlatım dili güzel bir biçimde kullanılmaktadır. Yöreye özgü sözcük ve kalıp ifadelerin kaynağı bilinmemektedir. Yalnızca halk arasında kullanılmıştır. Günümüzde genç nesil tarafından çok bilinmesede yaşı 30'dan büyük olanlar bu sözcük ve kalıp ifadeleri bilmektedir, ancak anlaşılmasına olasılığına karşı kullanmamaktadır. Bugün aile arasında veya sohbet sırasında bu sözcük ve kalıp ifadeler hatırlanır, üzerine konuşulur. Yöreye özgü bazı sözcük ve kalıp ifadeler TDK sözlüğünde yer almazken, yer alan bazı sözcük ve kalıp ifadelerinse sözlük anlamından farklı bir anlam taşıdıkları görülmektedir. Aşağıda anlamlarıyla yer vereceğimiz sözcük ve kalıp ifadelerin daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla örnek tümce de bulunacaktır.

Biti kanlanmak: TDK sözlüğünde anlamı “sıkıntı içinde yaşayan yoksul bir kişi para ve varlık yönünden zenginleşmek” olarak geçmektedir. Ancak yörede hastalığı atlatıp iyileşmeye başlayan kişiler için kullanılır.

Onun biti kanlandı ya gezer durur şimdi.

Diri cadı: Sağlıklı, zinde, hareketli kimseler için kullanılır.

Kalçın: “Patik” sözcüğüne yöre halkı bu adı vermiştir.

Kıtık: Saçın birbirine karışma durumu.

Kuru kadı: İştahlı olup kilo almayan kişiler için kullanılan bir ifade.

Mancar: Yörenin hanımları çoğunlukla öğlen vakti bağa, bahçeye çıkar ve orada buldukları kuşkonmaz, ebegümeci, papaz otu, eşek pilavı gibi otları toplar, yemek yapar. Bu otların bütününe ve yapılan yemeğe verilen ad.

Papaz otu: “Rezene”ye yöre halkı tarafından verilen ad.

Toşkalli: Özellikle küçük çocuklar için kullanılır. Evde rahat bir giyimle dolaşmayı niteler.

Toşkalli toşkalli geziyor evde.

Uma uma umacı olmak: Sözlükte özenilen şeyin elde edilememesinden kaynaklı olarak düş kırıklığına uğramak anlamına gelen “umaca” sözcüğü yörede bu biçimde anılmaktadır. “Umaca” sözcüğü “umacı”ya evrilmiş ve anlamı güçlendirmek için kalıbın başında umma durumu pekiştirilmiştir.

Ayının gok dediği yer: “Kuş uçmaz kervan geçmez” sözünün yöreye özgü söylenişidir.

Oyaza: Oyalayıcı, yapması zor anlamlarına gelir.

Çocukluğumun Anavatanı Tavşancıl

Ne zaman Musalla bayırından insem Arnavut kaldırımli yolda eşeğiyle ilerleyen iki kız çocuğu karşılar beni. Eşeğin nalının demiri taş her basışında çıkan o tatlı ses doldurur kulaklarımı. Eşeğin yanında ağır ağır ilerleyen uzun boylu mavi gözlü bir dede ve siyah yeldirmesiyle sevecen bir anne eşlik eder bu iki kız çocuğuna. Bir oyun gibidir o yolculuk bu kızlar için ve o yolculuğun sonunda yemyeşil bir bağa gelirler. Salkım salkım kirazlarla dolu olan ağaçlar karşılar onları bağın girişinde. Anne kızları alır önce eşeğin üstünden sonra dede eşeği bağlar nazıkçe bir ağaca. Bağa girer girmez çocuklar koşturmaya başlar. Sepetler dallara asılır ve kirazlar yavaş yavaş bir o kadar da hızlı hareketlerle sepetleri doldurmaya başlar. Çocukluğum, gençliğim, canım köyüm Tavşancıl'ım... Her insanın anavatanı çocukluğudur. Çocukluğumun anavatanı Tavşancıl'ı anlatmaya kelimeler kifayetsiz kalır. Belki de bundandır kopamayışım her fırsatta köyüme gitmeye çalışmam. İstanbul'da okurken Cuma günleri trene koşturmam bir an önce köyüme ulaşmak isteyişimdendir. Dedem, anneannem, annem, babam ve çocukluğum... Bütün geçmişim beni bekler her köşe başında.

Yemyeşil ağaçlar karşılar trenden iner inmez. Bazen yaya bazen araçla geçirim “yalı yolu” dediğimiz Tavşancıl'a ulaşan yolu. Sağda “İmam Deresi” vardır; kurumuş, yorgun ama zamanında görevini hakkıyla yerine getirmiş olan. Tam soluklanmak isteyip bir bardak buz gibi su içsem dediğim anda ilerde sağda adı olan ama yerinde yeller esen “Aşağı Kuyu Çeşmesi”nin resimleri gelir gözümün önüne. Hayali yeter susuzluğumu az da olsa dindirmeye. Artık önümde son bir yokuş vardır; 23 Nisanları kutladığımız meydana açılan.

Dönüveririm yine anında çocukluğuma. Elimde mikrofon, şiir okuyorumdur ve canım anneannem de dinleyicilerin arasındadır. Şairin dediği gibi gibi “Durup köşe başında deliksiz dinlesem” okuduğum o şiiri, meydandaki “II. Abdülhamit Camii” bahçesindeki çocukça koşturmaca ve çığlıklarımı.

Sıyrılırım sıkı sıkı sarıldığım o andan, çarşıda ilerlemeye başlarım. “Seyyid Hacı Veliyüddin Ağa Camii” çıkar karşıma yıllara meydan okuyan heybetiyle. Biraz ilerde top sahasına uzanan yolda yıl sonunda şimdi “Yeşil Vadi” dedikleri ama asıl adı “Hallaç Dere” olan mesire alanına giden çocukluğum bekler beni sessizce. Takılıveririm peşine yıllardır harap bir biçimde duran Mimar Sinan eseri olan tarihi “Hamam”ın yanında. Şırl şırl buz gibi su akar Hallaç Dere’den elimizi, yüzümüzü yıkarız önce sonra oyunlar ve annelerimizin hazırladığı doğal bir o kadar da lezzetli yemekler.

Anneannemin sesiyle sıyrılırım daldığım bu hayalden. Camın kafesini açmış ve karşı komşusu olan ahiretliğiyle konuşuyordu. Artık oyun alanıma varmışımdır, içinde salıncakla sallandığım dedemin konağına; “Hacı Süleyman Erol Konağı”na. Abimler yukarıda gazete kağıdından toplarıyla ve biz de salıncağımızla titretiyoruzdur evi. Ne dedemin ne anneannemin sesi çıkıyordu bu duruma. Anneannemin misafiri vardır belki. Mürşide Teyze, Cahide Teyze ya da belki Zekiye Teyzeyi hoş sohbetiyle ağırliyordu Hacı Mensure.

Çocukluğumun anavatanı Tavşancıl’ım.. Dedemin, anneannemin, annemin köyü; benim köyüm. Sen hala benim gözümde o eski Tavşancıl’sın. Seni çok seviyorum..

M.Sümeysra TUZCU CANAVAR

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğünün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

KOCAELİ

İ S T A

Tepecik

Demirciler

Köşeler

Tavşancıl

Çerkeşli

K A R A D E N İ Z

SAKARYA

S A

YALOVA

PROJEYİ YAPAN: BİLGEK

1:50.000

1:50.000

1:50.000

1:50.000

1:50.000

DİLOVASI İLÇESİNDEKİ TARİHİ ESERLERİMİZ

DOÇ. DR. NUMAN AKDOĞAN

Dilovası Köyleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği

ÖNSÖZ

Coğrafi olarak çok önemli bir geçiş noktasında bulunan Dilovası tarihinde birçok farklı kültüre ev sahipliği yapmıştır. Roma, Bizans ve Osmanlı İmparatorlukları döneminde Avrupa'dan Anadolu'ya ve Asya'ya en kısa ve hızlı yoldan ulaşım bu noktadan sağlanmıştır. Günümüzde Dilovası ilçesinde Roma ve Bizans dönemine ait kalıntılar bulunmakla birlikte, Osmanlı'dan kalma birçok tarihi eser hala ayakta ve kullanılmaktadır. Kanuni Sultan Süleyman Han'ın emriyle Mimar Sinan tarafından inşa edilen taş köprü, Unkapanı tüccarları tarafından yaptırılan cami ve çeşmeler, Sultan II. Abdülhamid Han'ın desteğiyle yapılan camiler, köy halkının ve eşrafın desteğiyle yaptırılan çeşmeler, Süleymaniye Medresesi müderrislerinden Abdullah Şerif Ağa'nın konağı, banisi bilinmeyen tarihi hamamlar, kitabeler ve mezar taşları günümüze kadar ulaşabilmiş Osmanlı eserlerindendir. Özellikle Osmanlı döneminde vakıf kültürü çok gelişmiştir. İmkan sahibi insanlar diğer insanların ve canlıların istifade edebileceği hayırlı eserler bırakma yarışına girmişlerdir. Çeşme, hamam, köprü, cami, kuş evi, sadaka taşı, medrese, mektep, han, kervansaray, bedesten, külliye, aşevi, hastane, kimsesizler evi gibi yüz binlerce eser büyük Osmanlı coğrafyasında yapılmış ve desteklenmiştir. Bu büyük mirasın temsilcileri olarak bizlere düşen görev ise vakıf eserlerine sahip çıkmak ve yaşatmaya çalışmaktır. Dilovası ilçesindeki tarihi eserlerimiz hakkında özet bilgiler ve fotoğraflar içeren bu kitapçık tarihi mirasımızın kayıt altına alınması, korunması ve gelecek nesillere aktarılması amacıyla hazırlanmıştır. Kitapçığın hazırlanmasında ve basılmasında katkıları bulunan herkese çok teşekkür ediyorum.

Numan Akdoğan
Mayıs 2015, Gebze Teknik
Üniversitesi

YAZAR HAKKINDA

Numan Akdoğan 1979 yılında Çerkeşli Köyü'nde (Dilovası, Kocaeli) doğdu. Çerkeşli Köyü İlkokulu'ndan 1990 yılında, Hereke Lisesi Ortaokulu'ndan 1994 yılında ve İzmit Gazi Lisesi'nden 1997 yılında mezun oldu. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü lisans ve yüksek lisans programlarından sırasıyla 2001 ve 2004 yıllarında mezun oldu. 2004 yılında Max-Planck Enstitüsü'nün bursuyla Almanya'ya Doktora eğitime gitti. 2008 yılında Ruhr Üniversitesi (Bochum, Almanya) Deneysel Katıhal Fiziği Enstitüsü Doktora programından mezun oldu. Doktora esnasında Almanya'daki DESY (Hamburg), DELTA (Dortmund) ve BESSY (Berlin) gibi elektron hızlandırıcılarında araştırmacı olarak çalıştı. 2008 yılında yılında Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nde çalışmaya başlayan Numan Akdoğan ulusal ve uluslararası birçok araştırma projesinde araştırmacı ve yürütücü olarak yer aldı. Uluslararası hakemli dergilerde birçok makalesi, kitabı ve kitap bölümü yayınlandı. Ulusal ve uluslararası birçok konferans ve seminere konuşmacı olarak davet edildi. 2011 yılında "Nano yapıli malzemelerin analizini yapabilen MOKE ve manyeto-direnç cihazlarının tasarımı" projesiyle Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA) tarafından Kocaeli Birincisi seçildi. 2012 yılında Doçent ünvanını aldı. Nanoteknoloji, nanomanyetizma, x-ışını teknolojileri, spin elektroniki ve bilgi depolama teknolojileri konusunda araştırma projeleri yaptı, dersler verdi ve lisansüstü tezler yönetti. Bir sosyal sorumluluk projesi olarak Dilovası Köyleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin kuruluşunda yer aldı. Dilovası köylerindeki tarihi ve kültürel mirasın kayıt altına alınması, korunması ve gelecek nesillere aktarılması için dernek bünyesinde aktif olarak çalışmaktadır. 2014 yılından beri Gebze Teknik Üniversitesi Temel Bilimler Fakültesi Fizik Bölümü'nde Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Kanuni Köprüsü (16. YY)

Kitabesi bulunmadığı için yapım yılı kesin olarak belirlenemeyen tarihi köprü Kanuni Sultan Süleyman Han tarafından 16. yüzyılda Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Dilovası ilçesindeki Dilderesi üzerine inşa edilen 45 metre uzunluğundaki köprü D-100 anayolunun birkaç metre güneyinde yer almaktadır. Üç gözlü olarak inşa edilen köprünün genişliği 6,20 metre, ucunda küçük bir tahliye gözü bulunan orta kemer açıklığı ise 10,60 metredir. Kemerin kilittası dışarıya doğru çıkıntılı bir biçimde yerleştirilmiştir. Ortadaki bu büyük kemerin iki yanına konumlanan görece daha küçük kemerler, sivri formda kesme kalker taşlardan yapılmıştır. Tarihi köprünün memba tarafındaki selyaranları sivri, mansap tarafındakiler dikdörtgen tarzda planlanmıştır. 1983 yılında Karayolları tarafından onarılan köprünün yıkılan korkulukları, selyaranları ve baba taşları yenilenmiştir. Günümüzde araç trafiğine kapalı olan bu değerli tarihi köprünün çevresi ise maalesef bakımsız vaziyettedir.

Hacı Arif Çeşmesi (M. 1830)

Çerkeşli Köyü'nde camii ve kahvehanelerin bulunduğu alanın kuzeyinde yer alan çeşme Hicri 1246 / Miladi 1830 tarihinde (Sultan II. Mahmud Han zamanında) Çerkeşli Köyü eşrafından Hacı Mehmed Arif Ağa tarafından yaptırılmıştır. Bir su deposu da bulunan çeşmenin yol tarafını hanımlar, kahvehanelere bakan tarafını ise erkekler kullanmaktadır. Çeşmenin orijinal hali günümüze ulaşmasa da, suyu hala akmaktadır.

Çeşmenin üzerindeki Osmanlıca kitabede
şöyle yazmaktadır:

Besmele ile nûş eylerse kim bu âbı
Nasîb ola ânâ Kevser şarâbı
Sahibül hayrat el-hâc Mehmed Arif Ağa
Sene 1246
Hacı Mehmed Arif Ağa “Kim bu suyu
Besmele ile içerse, ona Kevser havu-
zundan su içmek nasip olsun” diye dua
etmiştir.

Yukarıpınar Çeşmesi (M. 1755)

Çerkeşli Köyü'nde Yukarıpınar Sokağı'nın sonunda yol kenarında bulunan çeşme Hicri 1168 / Miladi 1755 tarihinde (Sultan III. Osman zamanında) Çerkeşli Köyü eşrafından Yazıcıoğlu Mehmed Ağa tarafından yaptırılmıştır. Bir su deposu da bulunan çeşme değişik tarihlerde tamir görmüştür. Çeşmenin orijinal hali günümüze ulaşamasa da, suyu yaz kış akmaktadır. Yıllardır cömertçe köylülerin, yoldan geçenlerin, kuşların ve diğer canlıların ihtiyacını görmektedir.

Çeşmenin ön yüzünde Osmanlıca kitabe bulunmaktadır. Her ne kadar kitabenin üzeri boyanmışsa da, rahatlıkla okunmaktadır. Kitabede şöyle yazmaktadır:

Sahibül hayrat vel hasenat
Yazıcı oğlu Mehmed Ağa
Ruhuna Fatiha Sene 1168

Demirciler Konağı (M. 1825)

Demirciler'de bulunan konak Hicri 1241 / Miladi 1825 tarihinde (Sultan II. Mahmud Han zamanında) Süleymaniye Müderrisi Abdullah Şerif Ağa tarafından yaptırılmıştır. Konağın iç mekanlarındaki ve dış cephesindeki kalemîşi bezemele-ri “Saray Nakkaşcibaşı” yapmıştır. Konak bitişik nizamda yapılmış olup, çifte giriş kapılı ve üç katlıdır. Bağdâdî sıvalı ahşap yapıda katlar birbirine ahşap merdi-venlerle bağlanmaktadır. Merdiven korkulukları ise klasik lokmalî parmaklıdır. Giriş kapılarının bulunduğu, doğu yöndeki ön cephede kemerli üst kat pencere-lerinin aralarında yeşil zemin üzerine beyaz renkte bitkisel kalemîşi bezemeler ile merkezde kitabe bulunmaktadır. Tamamen yıkılan konak, aslına uygun olarak yapılmayı beklemektedir.

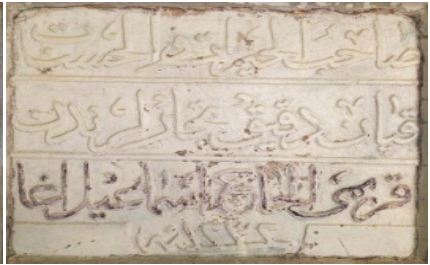

İsmail Ağa Çeşmesi (M. 1816)

Demirciler Köyü'nde tarihi Osmanlı hamamının hemen karşısında ve köy camisinin avlu duvarına bitişik bir çeşme bulunmaktadır. Çeşme Hicri 1232 / Miladi 1816 tarihinde (Sultan II. Mahmud Han zamanında) Unkapanı tüccarlarından Kırımlı Hacı İsmail Ağa tarafından yaptırılmıştır. Çeşmenin her iki tarafında da aynı metne sahip kitabe bulunmaktadır. Çeşmenin orijinal hali günümüze ulaşmasa da, suyu hala akmaktadır. Çeşmenin üzerindeki Osmanlıca kitabelerde şöyle yazmaktadır:

Sahibül hayrat vel hasenat
Kapan-ı dakik tüccarlarından
Kırımlı el-hâc İsmail Ağa Sene 1232

Demirciler Hamamı (M. 19. YY)

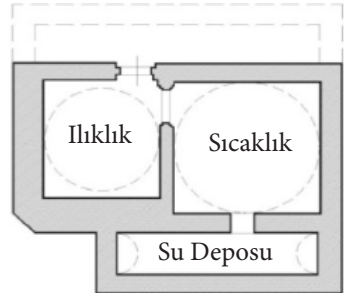

Demirciler'de Çeşme Sokak'ta bulunan tarihi Osmanlı hamamı moloz taş malzemeden yapılmıştır. Soyunmalık, ılıklik, sıcaklık ve su deposu bölümlerinden oluşan hamam dıştan 7.5mx5.65m ölçülerindedir. Kuzey cephesi 7.5m, batı cephe 5.25m, doğu cephe ise 4.00m genişliğindedir. Çevreye göre yüksek bir yerde inşa edilen hamamın dört cephesi sağırdır. Günümüzde, kitabesi olmayan yapının tarihi ve bânîsi bilinmemektedir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan belgeden hareketle hamamın 19. yüzyıl başları ile 19. yüzyıl ortalarında yapılmış olduğu tahmin edilmektedir.

Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Görevlisi Ahmet Yavuzylmaz tarafından Demirciler Hamamı'nın detaylarını anlatan bir makale* yayınlanmıştır. Sağ tarafta bulunan hamam planı ve yukarıdaki bilgiler bu makaleden alınmıştır.

*Gebze'nin Demirciler Beldesinde Bilinmeyen Bir Hamam

Yapısı, Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi 28 (2012).

Koca Çeşme

Demirciler'deki Koca Çeşme'nin kim tarafından ve ne zaman yaptırıldığı bilinmemektedir. Maalesef günümüze ulaşabilen bir kitabesi de bulunmamaktadır. Çeşmenin taşları ve yalağı orijinal halde durmasına rağmen, suyu akmamaktadır. Çeşmenin sağ tarafında ulu bir çınar ağacı da bulunmaktadır.

Köseler Camii Kitabesi (M. 1742)

Köseler'deki camiinin duvarında bulunan bu kitabe Hicri 1155 / Miladi 1742 tarihlidir. İlk satırda “La İlahe İllallah, Muhammedün Rasülüllah” ibaresi bulunmaktadır. En alt satırda da kitabenin yazıldığı tarih olan 1155 senesi okunabilmektedir. Kitabenin bazı yerleri tamamen silinmiş durumdadır. Kitabenin hattı da çok düzgün olmadığı için ne yazdığı tam olarak okunamamıştır.

Çarşı Camii (M. 1817)

Tavşancıl'da bulunan Çarşı Camii, Unkapanı Tüccarlarından Seyyid Hacı Veliyyiddin Ağa tarafından, Hicri 1233 / Miladi 1817 yılında (Sultan II. Mahmud Han zamanında) yaptırılmıştır. Veliyyiddin Ağa Peygamber Efendimiz'in (sav) neslinden ve Hz. Hüseyin (ra) Efendimiz'in torunlarından seyyid bir zat-ı şeriftir. Cami, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından restore edilerek, 2014 yılında tekrar ibadete açılmıştır. Caminin kitabesinde şöyle yazıyor:

Sahibül hayrat vel hasenat – Ve râgibül cenneti vedderecat
Kapan-ı dakik tüccarlarından – Esseyyid el-hâc Veliyyiddin Ağânın
Müceddeden bina ve ihya eylediği – Mescid-i şerifdir Sene 1233 Fi 27 Şevval

Çarşı Çeşmesi (M. 1830)

Tavşancıl'daki Çarşı Camii bahçesinde bulunan bu çeşme Hicri 1180 / Miladi 1766 yılında (Sultan III. Mustafa zamanında) halkın ortak katkılarıyla yapılmıştır. Çeşme ilk yapıldığında yolun diğer tarafındaymış. Kitabesinde şöyle yazıyor:

Yemliha Mekselina Mislina - Mernûş Debernûş Şâzenûş
Kefeştatayyûş Kitmîr – Eğer mü'min içer ise bu âbı
Nasib ola ânâ Kevser şarâbı – Sahibül hayrat ahâlî-i vilayet 1180
Kitabenin ortasında şöyle yazıyor: Bu taşı yaptıran Kara Ali Paşa

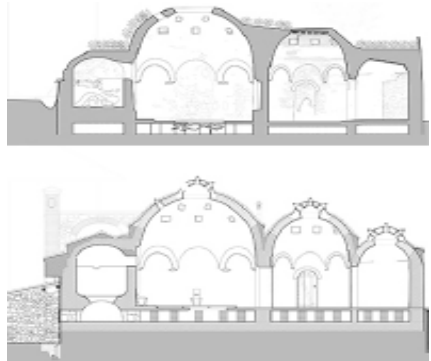
Cuma Camii (M. 19. YY)

Tavşancıl'da bulunan Cuma Camii bir 19. YY eseridir. Halk arasında daha çok Aşağı Camii veya Merkez Camii olarak bilinmektedir. İlk hali ahşap olan camii Sultan II. Abdülhamid Han'ın desteğiyle yeniden yaptırılmıştır. Camiden daha eski olan ve ayrı olarak duran minare, caminin ahşap olduğu döneme aittir. 1973 yılında büyük bir onarım gören camiye klasik Osmanlı motifleriyle süslenen bir kubbe ilave edilmiştir. Cami Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 1992 yılında tescillenerek koruma altına alınmıştır.

Tavşancıl Hamamı

Tavşancıl'daki Osmanlı hamamının kitabesi olmadığı için yapılış tarihi ve bânisi bilinmemektedir. 2013 yılında Koop Mimarlık tarafından hamamın röleve, restitüsyon ve restorasyon projeleri yapılmıştır. Sağ tarafta bulunan hamam planı Koop Mimarlık'ın web sitesinden alınmıştır. Tamamen yıkılan hamam, aslına uygun olarak yapılmayı beklemektedir.

Tepecik Camii (M. 19. YY)

İlk hali ahşap olan Tepecik Köyü Camii, Sultan II. Abdülhamid Han'ın mali katkılarıyla, 19. YY'da yeniden yaptırılmıştır. 1983 yılında köy halkının desteğiyle tamir edilen cami ilk halini büyük oranda korumaktadır. Ancak tarihi minaresi geçtiğimiz senelerde yıkılmış ve yerine orijinal hali korunmadan yeni bir minare yapılmıştır. Caminin sağ tarafına hanımlar için sonradan bir bölüm eklenmiştir.

DİLOVASI İLÇESİNDEKİ TARİHİ ESERLERİMİZ*

TARİHİ ESER ADI	YAPTIRAN	YAPIM YILI	YAŞI	DURUMU	BULUNDUĞ U YER
Kanuni Köprüsü	Kanuni Sultan Süleyman Han (Mimar Sinan Eseri)	16. YY Ortaları	~460	Kullanılıyor. Etrafı bakımsız.	Dilderesi Üzerinde
Hacı Arif Çeşmesi	Hacı Mehmed Arif Ağa	Hicri 1246 Miladi 1830	185	Kullanılıyor. Restorasyona ihtiyacı var.	Çerkeşli
Yukarıpınar Çeşmesi	Yazıcıoğlu Mehmed Ağa	Hicri 1168 Miladi 1755	260	Kullanılıyor. Restorasyona ihtiyacı var.	Çerkeşli
Demirciler Konağı	Süleymaniye Müderrisi Abdullah Şerif Ağa	Hicri 1241 Miladi 1825	190	Tamamen yıkılmış.	Demirciler
Koca Çeşme	Bilinmiyor	Bilinmiyor	-	Yıkılmak üzere. Restorasyona ihtiyacı var.	Demirciler
Demirciler Hamamı	Bilinmiyor	19. YY Başları	~200	Yıkılmak üzere. Restorasyona ihtiyacı var.	Demirciler
İsmail Ağa Çeşmesi	Unkapanı Tüccarlarından Kırımlı İsmail Ağa	Hicri 1232 Miladi 1816	199	Kullanılıyor. Restorasyona ihtiyacı var.	Demirciler
Köseler Camii	Bilinmiyor	Hicri 1155 Miladi 1742	273	Hattı tam okunamıyor.	Köseler
Kitabesi Çarşı Camii	Unkapanı Tüccarlarından Seyyid Hacı Veliyiddin Ağa	Hicri 1233 Miladi 1817	198	Kullanılıyor. Restore edildi.	Tavşancıl
Çarşı Çeşmesi	Halkın Ortak Katkılarıyla Yapılmıştır	Hicri 1180 Miladi 1766	249	Kullanılıyor. Restore edildi.	Tavşancıl
Cuma Camii	Sultan II. Abdülhamid Han	19. YY Sonları	>100	Kullanılıyor.	Tavşancıl
Tavşancıl Hamamı	Bilinmiyor	Bilinmiyor	-	Tamamen yıkılmış.	Tavşancıl
Tepecik Camii	Sultan II. Abdülhamid Han	19. YY Sonları	>100	Kullanılıyor.	Tepecik

*Bu liste 2015 yılında düzenlenmiştir.

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel
Müdürlüğünün PRODES Projesi Kapsamında Desteklenen
Bu Kitap, Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği
Tarafından Hazırlanıp Basılmıştır

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI SİVİL TOPLUMLA İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DİLOVASI KÜLTÜR MİRASI DERNEĞİ PRODES PROJESİ

PROJENİN ADI: FARKLI AÇIDAN DİLOVASI “KÜLTÜR VE TARİH ŞEHRİ”
DİLOVASINDA BULUNMAKTA OLAN TARİHİ ESERLERİ VE YEREL KÜLTÜRÜ,
ÖRF VE GELENEKLERİMİZİ, ÖNE ÇIKARIP, TURİZM AMAÇLI TANITMAK VE
YAŞATMAK

PROJE AMACI:

KOCAELİ İLİ DİLOVASI İLÇESİ HALI HAZIRDA BİR SANAYİ ŞEHRİ OLARAK ANILMAKTADIR. BAŞTA DEMİR ÇELİK, KİMYA, MAKİNA VE BOYA SANAYİ OLMAK ÜZERE FARKLI ALANLARINDA FALİYET GÖSTEREN ULUSAL VE ULUSLARARASI PEK ÇOK MARKA DİLOVASINDA ÜRETİM YAPMAKTADIR. PROJE İLE ŞEHRİN SADECE EKONOMİK DEĞERLERİ İLE ANILMASI DIŞINDA BİR KÜLTÜR VE TARİH ŞEHRİ OLMASININ DA ÖN PLANA ÇIKARILMASI AMAÇLANMAKTADIR. KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİNİN YANISIRA DİLOVASI TARİHİ DEĞERLERİYLE DE ÖNE ÇIKMAKTADIR. BÖLGENİN EN ÖNEMLİ DEĞERLERİNDEN BİRİSİ OLAN VE MUSTAFA KEMAL ATATÜRK İLE BİRLİKTE BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİ VEREN İZMİT BÖLGESİNDE MİLLİ MÜCADELEYİ ÖRGÜTLEYEN KOCAELİ TARİHİ İÇİN ÖNEMLİ BİR YERİ OLAN ÖLÜMÜNÜN 100. YILINA GİRDİĞİMİZ YAHYA KAPTAN’IN MEZARI TAVŞANCIL’DADIR. AYRICA KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN TARAFINDAN 16.YY’DA MİMAR SİNAN’A YAPTIRILDIĞI BELİRTİLEN MİMAR SİNAN KÖPRÜSÜ YA DA DİĞER ADIYLA DİLOVASI KÖPRÜSÜ ÖNEMLİ TARİHİ YAPITLARDANDIR. YİNE BÖLGEDE OSMANLI MİMARİSİNE AİT ÇOK SAYIDA CAMİİ, KÖY KONAĞI, HAMAM, YAĞHANE, YENİÇERİ MEZARLIĞINI DA İÇEREN TARİHİ MEZAR TAŞLARI, TARİHİ EVLER VE KONAK ÖRNEKLERİ BULUNMAKTADIR. YAPILACAK PROJE İLE BÖLGENİN SADECE SANAYİ ŞEHRİ OLMASININ YANI SIRA TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLERİYLE DE BİR MARKA ŞEHRİ OLMASI AMAÇLANMAKTADIR.

PROJE KONUSU:

GÜÇLÜ ÜLKE OLMANIN EN ÖNEMLİ UNSURLARINDAN BİRİSİ GÜÇLÜ EKONOMİYE VE DOLAYISIYLA DA YÜKSEK TEKNOLOJİ İÇEREN SANAYİYE SAHİP OLMAKTIR. DİLOVASI İÇERDİĞİ ÇOK SAYIDA SANAYİ İLE BUNU SAĞLAMAKTA ANCAK GELİŞEN SANAYİ İSE BERABERİNDE BİR TAKIM PROBLEMLERİ DE MEYDANA GETİRMEKTEDİR. SANAYİNİN BÖLGEDE BÜYÜMESİNE PARALEL OLARAK KAMUOYUNDA OLUŞAN NEGATİF ALGISI OLUŞTURMAKTADIR. BU NEDENLE BÖLGENİN GEREK KÜLTÜREL GEREKSE DE TARİHİ YAPISIYLA ÖN PLANA ÇIKMASINI SAĞLAMAK VE OLUŞAN NEGATİF ALGIYI KIRMAK PROJENİN KONULARI ARASINDA YER ALMAKTADIR.

PROJENİN GEREKÇESİ:

PROJENİN EN ÖNEMLİ GEREKÇESİ FARKLI AÇIDAN DİLOVASI ŞEHRİNE BAKMAYI VE BÖLGENİN GEREK TARİHİ ÖZELLİKLERİ GEREKSE DE KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİ İLE YAŞANABİLİR BİR ÇEVRE VE KENT YAPISINI ÖN PLANA ÇIKARMAK OLACAKTIR. AYRICA YAPILACAK ETKİNLİKLER, HAZIRKANACAK BELGESEL VE KİTAPÇIK İLE BİRLİKTE KISA METRAJLI TANITIM FİLMLERİ İLE BÖLGENİN MARKA KENT İMAJINI ORTAYA ÇIKARMAK DİĞER PROJE GEREKÇESİNİ OLUŞTURMAKTADIR.

PROJENİN HEDEFLERİ:

- 1.BÖLGEDEKİ MOZAIK KÜLTÜRÜN ZENGİNLİĞİNİ ORTAYA ÇIKARMAK VE BUNU KAMUOYU İLE PAYLAŞMAK.
- 2.BÖLGENİN TARİHİ DEĞERLERİNİ, YEREL KÜLTÜR VE GELENEKLERİNİ ÖN PLANA ÇIKARMAK.
- 3.HAZIRLANACAK İNTERAKTİF WEB SAYFASI İLE BÖLGENİN TARİH VE KÜLTÜREL ÖĞELERİNİN UZAKTAN GEZİLMESİNİ SAĞLAYARAK DAHA GENİŞ KİTLELERE ULAŞIM SAĞLAMAK.
- 4.YAPILACAK KISA FİLMLER VE BELGESEL İLE KONUYA OLAN İLGİYİ ARTIRMAK VE KAYIT ALTINA ALMAK, KÜLTÜREL DEĞERLERİ VE TARİHİ ZENGİNLİKLERİYLE DİLOVASI ADINDA BİR KİTAP OLUŞTURMAK VE KAMUOYU İLE PAYLAŞMAK.
- 5.TARİHİ DEĞERLERİ VE KÜLTÜR ZENGİNLİĞİNİ AKTARACAK SANAL OLARAK SEMPOZYUM, ÇALIŞTAY BENZERİ ETKİNLİKLER DÜZENLEMELİK, DİLOVASININ KÜLTÜREL VE TARİHSEL YÖNÜNÜ GÖSTERECEK AFİŞLER HAZIRLAMAK VE DİĞER TANITIM GÖRSELLERİ İLE BUNU AKTARMAK.
- 6.BU AMAÇLA YEREL VE ULUSAL YAZILI VE GÖRSEL BASINDA HABER OLMAK VE FARKINDALIK OLUŞTURMAK DİLOVASININ TARİHİ VE KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİ YÖNÜYLE BİR MARKA ŞEHİR HALİNE GELMESİNE KATKIDA BULUNMAK.

KAYNAKÇA

- * Kocaeli Tarih ve Kùltür Rehberi Kitap ve belgeseli (İsmail Kahraman,Belgesel yayıncılık –Mayıs 2011)
- * ALPÖGE Atilla, İzmit'in Geleceği İçin Yeni Bir Ulaşım Düzeni, 1977
- * ÖZTÜRE Avni, Nicomedia /İzmit Tarihi, İstanbul, 1981
- * SOFUOĞLU Adnan, Milli Mücadele Döneminde Kocaeli,
- * ULUGÜN F.Yavuz, Osmanlı ve Ulusal Kurtuluş Dönemi'nde Kocaeli, Kocaeli Yüksek Öğrenim Derneği, Kocaeli, 2002
- * YÜKSEL, Nureddin / KAHRAMAN, İsmail, Ansiklopedik Kocaeli Belgeseli, Kocaeli, 1998
- * MANSEL Arif Müfid, “Hannibal'in Mezarı”, TTK Belleten, C. XXXI1/128, 1968
- *Marka Kent Dilovası Kitabı

DİLOVASI PRODES PROJESİ TANITIM FİLMLERİ

Milletvekili Cemil Yaman
Dilova'sını Anlatıyor

Kuva-yi Milliye Komutanı, Dilova
Tavşancılı Yahya Kaptan Belgesi

Yahya Kaptan'a Tavşancılı'da Tarihi
Anma

Dilova'sının Ekonomi Ve
Sanayi Tarihi

DİLOVASI Tarih ve Kültür Mirası

www.dilovasi.kulturmirası.com

T.C. KÜLTÜR, TURİZM VE
SİYASET BAKANLIĞI
SİVİL TOPLULUKLA İLİŞKİLER
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Bu web sayfası, İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü PRODES projesi kapsamında
desteklenmektedir. Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği tarafından yürütülmektedir.

DİLOVASI
KÜLTÜR MİRASINI
KORUMA DERNEĞİ

HAKKIMIZDA

HABERLER

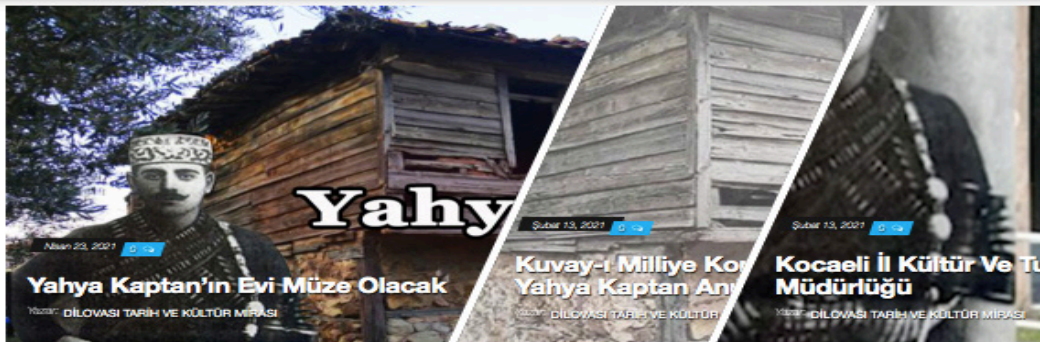
MAKALELER

YAHYA KAPTAN -

KITAPLAR

FOTOĞRAFLAR

DİLOVASI RESMİ VE ÖZEL KURUMLAR - İLETİŞİM

Mustafa Asım ALKAN
Dilovası Kaymakamı

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler
Genel Müdürlüğü PRODES Projesi

TARİH VE KÜLTÜR SEHRİ DİLOVASI

Bu Web Sayfası İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü PRODES Projesi desteği ile Dilovası Kültür Mirası Koruma Derneği tarafından yürütülen sosyal sorumluluk projesi kapsamında hazırlanmıştır.

HABERLER

Tümünü görüntüle

Yahya Kaptan'ın Evi Müze Olacak

Yazar: DİLOVASI TARİH VE KÜLTÜR MİRASI

MAKALELER

Tümünü görüntüle

Eğitimcinin Kaleminden

Yazar: DİLOVASI TARİH VE KÜLTÜR MİRASI

TAVŞANCI

Proje Destekçileri

SÖN YAZILAR